

**Regeling van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van
, nr. , tot verlening van een tegemoetkoming aan
werkenden en voormalig werkenden die lijden aan een beroepsziekte als gevolg van
blootstelling aan gevaarlijke stoffen bij het verrichten van arbeid (Regeling
tegemoetkoming stoffengerelateerde beroepsziekten)**

De Staatsecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

Gelet op de artikelen 3, eerste lid, en 9 van de Kaderwet SZW-subsidies, en 34a van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen;

BESLUIT:

HOOFDSTUK 1. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1. Begripsbepalingen

1. In deze regeling wordt verstaan onder:

- *beroepsziekte*: een ernstige aandoening die in overwegende mate is veroorzaakt door blootstelling aan gevaarlijke stoffen bij de arbeid als werkende en is vermeld op de bij deze regeling behorende Lijst beroepsziekten, opgenomen in bijlage 1;
- *Deskundigenpanel*: Deskundigenpanel beroepsziekten;
- *gevaarlijke stof*: een stof die is vermeld op de bij deze regeling behorende Lijst beroepsziekten, opgenomen in bijlage 1;
- *IAS*: Stichting Instituut Asbestslachtoffers, gevestigd te 's-Gravenhage;
- *LEC-SB*: het Landelijk Expertisecentrum Stoffengerelateerde Beroepsziekten, waarvan het bureau is ondergebracht bij het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, gevestigd te Bilthoven;
- *minister*: Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid;
- *nabestaanden*:
 - a. de langstlevende van de echtgenoten;
 - b. bij ontstentenis van de onder a bedoelde persoon, de minderjarige kinderen, tot wie de overledene in familierechtelijke betrekking stond;
 - c. bij ontstentenis van de onder a en b bedoelde personen, de personen met wie de overledene in gezinsverband leefde;
 - d. bij ontstentenis van de onder a, b en c bedoelde personen, de erfgenamen, bedoeld in Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek, mits een verklaring van erfrecht wordt overgelegd;
- *opdrachtgever*: natuurlijke persoon of rechtspersoon voor wie de zelfstandige zonder personeel arbeid in Nederland verricht of heeft verricht krachtens een overeenkomst, waarop Nederlands recht van toepassing is of was, niet zijnde een arbeidsovereenkomst als bedoeld in artikel 610, eerste lid, van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek;
- *SVB*: Sociale verzekeringsbank, genoemd in hoofdstuk 6 van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen;
- *uitkeringslasten*: de kosten van het aantal tegemoetkomingen dat is uitgekeerd;
- *uitvoeringskosten*:
 - a. kosten die door de SVB zijn gemaakt bij het uitvoeren van deze regeling; en
 - b. vergoedingen die door de SVB aan het IAS worden verstrekt voor de advisering ten behoeve van deze regeling.
- *werkende*: werknemer of zelfstandige zonder personeel;
- *werkgever*: natuurlijke persoon of rechtspersoon voor wie de werknemer arbeid in Nederland verricht of heeft verricht krachtens een Nederlandse publiekrechtelijke aanstelling of een

arbeidsovereenkomst als bedoeld in artikel 610, eerste lid, van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek, waarop Nederlands recht van toepassing is of was;

- *werknemer*: degene die voor een natuurlijke persoon of rechtspersoon arbeid in Nederland verricht of heeft verricht krachtens een Nederlandse publiekrechtelijke aanstelling of een arbeidsovereenkomst als bedoeld in artikel 610, eerste lid, van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek, waarop Nederlands recht van toepassing is of was;

- *zelfstandige zonder personeel*: degene die zonder werknemer, werkgever of opdrachtgever te zijn, voor een natuurlijke persoon of rechtspersoon arbeid in Nederland verricht of heeft verricht krachtens een overeenkomst, waarop Nederlands recht van toepassing is of was.

2. In deze regeling wordt met echtgenoot gelijkgesteld de geregistreerde partner en de persoon die op grond van artikel 1, derde lid, onder a, en vierde tot en met zevende lid, van de Algemene Ouderdomswet en de daarop berustende bepalingen, mede als zodanig wordt aangemerkt.

3. In deze regeling wordt niet als echtgenoot aangemerkt degene die duurzaam gescheiden leeft van de persoon met wie hij gehuwd is.

Artikel 2. Arbeid aan, op of in een schip of luchtvaartuig

Arbeid die wordt verricht aan, op of in schepen of luchtvaartuigen die op het moment van de arbeid hun thuishaven hadden in Nederland, wordt aangemerkt als in Nederland verrichte arbeid.

Artikel 3. Verhouding tot aansprakelijkheid

Een tegemoetkoming uit hoofde van deze regeling houdt geen erkenning van aansprakelijkheid door de Staat der Nederlanden in.

HOOFDSTUK 2. HET RECHT OP EN DE HOOGTE VAN DE TEGEMOETKOMING

Artikel 4. Recht op een tegemoetkoming

1. De werkende heeft eenmalig recht op een tegemoetkoming, indien:

a. het Deskundigenpanel, met inachtneming van het in bijlage 2 opgenomen afwegingskader, heeft vastgesteld dat sprake is van een ernstige aandoening of aandoeningen die vermeld is of zijn op de bij deze regeling behorende Lijst beroepsziekten en aannemelijk is dat de aandoening of aandoeningen in overwegende mate het gevolg is of zijn van blootstelling aan één of meer gevaarlijke stoffen; en

b. hij geen betaling in verband met de aandoening van één of meer werkgevers of opdrachtgevers heeft ontvangen gelijk aan of hoger dan het bedrag van de tegemoetkoming, ongeacht de vorm waarin de betaling is gedaan en de aard van de kosten waarin de betaling voorziet.

2. Indien de werkende na ontvangst van een tegemoetkoming tevens een betaling, ongeacht de vorm waarin de betaling is gedaan en de aard van de kosten waarin de betaling voorziet, van de werkgever dan wel opdrachtgever ontvangt in verband met dezelfde aandoening als waarvoor de tegemoetkoming is toegekend:

a. doet hij aan de SVB onverwijld mededeling van ontvangst van deze betaling; en

b. betaalt hij de tegemoetkoming voor het geheel of, wanneer de betaling lager is dan de verleende tegemoetkoming, de tegemoetkoming voor dat deel binnen twaalf weken na ontvangst van de betaling terug aan de SVB.

3. De werkende heeft geen recht op een tegemoetkoming indien hij een tegemoetkoming of voorschot op grond van de Regeling tegemoetkoming asbestslachtoffers 2014, de Regeling tegemoetkoming niet-loondienstgerelateerde slachtoffers van mesothelioom en asbestose of de Regeling tegemoetkoming werknemers met CSE heeft ontvangen. De werkende heeft evenmin recht op een tegemoetkoming indien een aanvraag voor een tegemoetkoming op grond van een van de genoemde regelingen is ingediend en op die aanvraag nog niet onherroepelijk is beslist.

Artikel 5. Recht op tegemoetkoming nabestaanden

De nabestaanden hebben, onder dezelfde voorwaarden, in plaats van de werkende recht op een tegemoetkoming indien de werkende is overleden nadat hij de aanvraag heeft ingediend, doch

voordat op de aanvraag is beslist, en de werkende recht op een tegemoetkoming zou hebben gehad.

Artikel 6. Beperking recht op tegemoetkoming

Indien de werkende tevens bij het voor een werkgever of opdrachtgever buiten Nederland verrichten van arbeid is blootgesteld aan een of meer gevaarlijke stoffen, en in verband daarmee een betaling van deze werkgever of opdrachtgever heeft ontvangen, bestaat het recht op een tegemoetkoming in afwijking van artikel 4, eerste lid, uitsluitend voor zover die betaling lager is dan het bedrag van de tegemoetkoming, ongeacht de vorm waarin de betaling is gedaan en de aard van de kosten waarin de betaling voorziet.

Artikel 7. Hoogte tegemoetkoming

1. De eenmalige tegemoetkoming bedraagt maximaal € 21.847,-¹.
2. Indien een of meer werkgevers of een of meer opdrachtgevers een bedrag hebben betaald aan de werkende, ongeacht de vorm waarin de betaling is gedaan en de aard van de kosten waarin de betaling voorziet, in verband met zijn ernstige aandoening, dat in totaal lager is dan het bedrag van de tegemoetkoming of, indien de werkende betalingen heeft ontvangen als bedoeld in artikel 6, wordt de hoogte van de tegemoetkoming vastgesteld op het positieve verschil tussen de ontvangen bedragen en het bedrag, genoemd in het eerste lid.
3. Voor de toepassing van het tweede lid wordt als maatstaf genomen de hoogte van de betalingen nadat daarop de verschuldigde belasting op grond van de Wet inkomstenbelasting 2001 en premies voor de volksverzekeringen op grond van de Wet financiering sociale verzekeringen in mindering zijn gebracht.

HOOFDSTUK 3. HET GELDEND MAKEN VAN HET RECHT OP TEGEMOETKOMING

Artikel 8. Aanvraag tegemoetkoming

1. De aanvraag voor de tegemoetkoming wordt door de werkende bij de SVB ingediend door middel van een door de SVB beschikbaar gesteld aanvraagformulier.
2. Na advisering door het IAS als bedoeld in artikel 15, stelt de SVB vast of voor de werkende recht op een tegemoetkoming bestaat.
3. In bijzondere gevallen kan de SVB toestaan dat een aanvraag wordt ingediend anders dan door middel van het aanvraagformulier, bedoeld in het eerste lid, zo nodig onder het stellen van voorwaarden.

Artikel 9. Overlijden na aanvraag tegemoetkoming

1. De behandeling van de aanvraag wordt in de situatie dat de werkende is overleden nadat hij de aanvraag heeft ingediend, doch voordat op de aanvraag is beslist, ten behoeve van de nabestaanden voortgezet, tenzij deze schriftelijk te kennen geven daarop geen prijs te stellen.
2. Indien er meer dan één nabestaande is, dragen de nabestaanden er zorg voor dat aan één van hen een volmacht wordt verleend tot vertegenwoordiging ten behoeve van de uitvoering van deze regeling, het in ontvangst nemen van de tegemoetkoming daarbij inbegrepen. Een tegemoetkoming komt niet eerder tot uitbetaling dan nadat de SVB de volmacht heeft ontvangen.

Artikel 10. Informatieverplichtingen aanvraag tegemoetkoming

1. De werkende verstrekt de SVB, het IAS en de door het IAS aangewezen personen of instellingen bij de indiening van de aanvraag voor een tegemoetkoming in ieder geval de bewijsstukken die noodzakelijk zijn om vast te stellen dat hij lijdt aan een aandoening die als een beroepsziekte te kwalificeren kan zijn.
2. In verband met de voorwaarde dat de werkende aannemelijk maakt dat de aandoening in overwegende mate is veroorzaakt door blootstelling aan één of meer gevaarlijke stoffen bij het verrichten van arbeid als werkende, verstrekt hij aan de SVB, het IAS en de door het IAS aangewezen personen of instellingen bij de indiening van de aanvraag om een tegemoetkoming de inlichtingen en zo mogelijk bewijsstukken omtrent:

¹ Peildatum 2021.

a. de blootstelling aan de gevaarlijke stof of stoffen bij het verrichten van arbeid als werkende;
b. de periode gedurende welke die blootstelling aan de gevaarlijke stof of stoffen heeft plaatsgevonden; en

c. degenen die in verband met de arbeid waarbij de blootstelling aan de gevaarlijke stof of stoffen heeft plaatsgevonden als werkgever dan wel als opdrachtgever worden aangemerkt.

3. De werkende verstrekt de SVB, het IAS en de door het IAS aangewezen personen of instellingen op verzoek of uit eigen beweging de overige inlichtingen en bewijsstukken die nodig zijn voor de uitvoering van deze regeling en verleent ook de medewerking die redelijkerwijs vereist is.

4. Indien de aanvraag om een tegemoetkoming van de werkende na diens overlijden wordt voortgezet ten behoeve van de nabestaanden, is dit artikel op hen van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK 4. BETALING EN TERUGVORDERING

Artikel 11. Uitbetaling

De SVB betaalt een tegemoetkoming zo spoedig mogelijk uit aan de werkende of de nabestaande, bedoeld in artikel 9, tweede lid, doch in ieder geval binnen zes weken na de datum waarop de tegemoetkoming is toegekend.

Artikel 12. Herziening, intrekking en terugvordering

1. De SVB herziet een besluit tot toekenning van een tegemoetkoming of trekt dat in, indien degene aan wie de tegemoetkoming is toegekend of de nabestaande hiervan:

a. nadien alsnog een betaling heeft ontvangen waarmee rekening zou zijn gehouden bij de vaststelling van het recht op de tegemoetkoming; of

b. een voorwaarde of verplichting als bedoeld in de artikelen 4, eerste lid, onder b, of tweede lid, of 10 niet of niet behoorlijk is nagekomen en dit heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van de tegemoetkoming.

2. De tegemoetkoming die als gevolg van een besluit als bedoeld in het eerste lid, ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend, alsmede hetgeen anderszins onverschuldigd is betaald, wordt van degene aan wie een tegemoetkoming is toegekend, of de nabestaande hiervan, teruggevorderd. Indien artikel 9 toepassing heeft gevonden, wordt teruggevorderd van de nabestaande, bedoeld in artikel 9, tweede lid.

3. Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn, kan de SVB besluiten geheel of gedeeltelijk van herziening, intrekking of terugvordering af te zien.

Artikel 13. Indexering van bedragen

Het bedrag, genoemd in artikel 7, wordt jaarlijks herzien op 1 januari. Het bedrag wordt herzien in de mate waarin het bedrag genoemd in artikel 8, eerste lid, onder a, van de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag in het voorgaande kalenderjaar is herzien op grond van artikel 14, eerste en tweede lid, van die wet.

HOOFDSTUK 5. UITVOERING EN FINANCIERING

Artikel 14. Uitvoeringsorgaan

Deze regeling wordt uitgevoerd door de SVB.

Artikel 15. Rol IAS, LEC-SB en Deskundigenpanel bij advisering

1. Het IAS adviseert de SVB over het voldoen van de aanvraag aan de voorwaarden voor het recht op een tegemoetkoming, waaronder begrepen het niet nakomen van de verplichtingen op grond van deze regeling en de toepasselijkheid van eventuele beperkingen met betrekking tot het recht op een tegemoetkoming.

2. Het IAS vraagt het LEC-SB om ervoor zorg te dragen dat het Deskundigenpanel bij een aandoening van de werkende vaststelt of de aandoening is te kwalificeren als beroepsziekte.

3. Het Deskundigenpanel bestaat uit PM kamers met een voorzitter en PM leden, die geen functies of nevenfuncties vervullen, die kunnen conflicteren met onafhankelijke en onpartijdige advisering, noch hebben zij deze functies vervuld gedurende twee jaar voordat zij een rol vervulden als lid van het Deskundigenpanel.

4. Het LEC-SB heeft tot taak het ondersteunen van het Deskundigenpanel, met inbegrip van het onderhoud en de advisering over mogelijke uitbreidingen van de in bijlage 1 opgenomen Lijst beroepsziekten.

5. Indien het IAS zich bij de advisering laat ondersteunen door derden, waarborgt het in een met de derde te sluiten overeenkomst de voortgang, de kwaliteit en het vertrouwelijke karakter van de ondersteunende werkzaamheden. Het IAS behoudt de volledige verantwoordelijkheid voor de ondersteunende werkzaamheden die worden verricht door de derde.

Artikel 16. Samenwerkingsovereenkomst tussen de SVB en het IAS en werkafspraken tussen de SVB, het IAS en het LEC-SB

1. De SVB en het IAS stellen een samenwerkingsovereenkomst op betreffende de samenwerking en werkwijze in het kader van de uitvoering van deze regeling, waarin ten minste wordt vastgelegd:

- a. op welke wijze en binnen welke termijn de behandeling van aanvragen om een tegemoetkoming en de advisering ter zake plaatsvindt;
- b. op welke wijze de juistheid en de volledigheid van de verkregen inlichtingen wordt onderzocht;
- c. op welke wijze voorlichting en informatievoorziening aan belanghebbenden wordt ingericht;
- d. welke vergoeding door de SVB aan het IAS zal worden verstrekt;
- e. op welke wijze de verstrekking van de vergoedingen, bedoeld onder d, zal worden ingericht;
- f. de door het IAS met bij de advisering ingeschakelde derden te maken afspraken over de voor de ondersteuning te verstrekken vergoeding;
- g. dat periodiek overleg zal worden gevoerd betreffende de uitvoering van deze regeling, alsmede de frequentie daarvan;
- h. welke informatie door het IAS aan de SVB wordt verstrekt ten behoeve van de informatieverplichting aan de minister; en
- i. hoe uit de overeenkomst voortvloeiende geschillen worden beslecht.

2. Het IAS en het LEC-SB stellen in samenspraak met het SVB werkafspraken op betreffende de samenwerking en werkwijze in het kader van de advisering van deze regeling, waarin ten minste wordt vastgelegd:

- a. op welke wijze en binnen welke termijn de vaststelling of een aandoening van de werkende een beroepsziekte is, plaatsvindt;
- b. dat periodiek overleg zal worden gevoerd betreffende de uitvoering van deze regeling, alsmede de frequentie daarvan; en
- c. hoe uit de overeenkomst voortvloeiende geschillen worden beslecht.

Artikel 17. Raming baten en lasten

1. Voor 1 oktober van elk jaar verstrekt de SVB aan de minister in het jaarplan met begroting een opgave van het totaalbedrag aan de voor het komende jaar geraamde baten en lasten met betrekking tot deze regeling, uitgesplitst naar uitkeringslasten per maand en uitvoeringskosten per jaar.

2. In de opgave van de uitkeringslasten, bedoeld in het eerste lid, wordt rekening gehouden met de posten genoemd in artikel 19, tweede lid.

Artikel 18. Betaling periodiek voorschot aan de SVB

1. De uitkeringslasten en uitvoeringskosten van deze regeling worden gefinancierd uit een rijksbijdrage ten laste van de begroting van de minister.

2. De minister stort op de rekening-courant, bedoeld in artikel 5.16, onderdeel a, van de Regeling Wfsv, een periodiek voorschot op het bedrag, bedoeld in artikel 17, eerste lid, van:

- a. de geraamde uitkeringslasten met als valutadatum de tweeëntwintigste dag van elke maand; en
- b. 1/12de deel van de geraamde uitvoeringskosten met als valutadatum de vijftiende dag van elke maand.

3. De minister kan, na overleg met de SVB, van de in het tweede lid bedoelde voorschotten afwijken.

Artikel 19. Afrekening

1. In de jaarrekening, bedoeld in artikel 49 van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen, worden de baten en lasten, alsmede de ontvangen periodieke voorschotten, bedoeld in artikel 18, tweede lid, uitgesplitst naar uitkeringslasten en uitvoeringskosten, met betrekking tot deze regeling opgenomen.

2. Op de in het eerste lid bedoelde uitkeringslasten komen in mindering:

- a. de bedragen die op grond van artikel 4, eerste lid, onder b, en tweede lid, zijn terugbetaald; en
- b. de bedragen die op grond van artikel 12 zijn teruggevorderd en zijn terugbetaald.

3. Na goedkeuring van het besluit tot vaststelling van de jaarrekening, bedoeld in artikel 34, tweede lid, van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen, rekent de minister de baten en lasten, alsmede de ontvangen periodieke voorschotten, met betrekking tot het desbetreffende kalenderjaar af, met als valutadatum 1 juni van het hierop volgende kalenderjaar.

HOOFDSTUK 6. SLOTBEPALINGEN

Artikel 20. Wijziging Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ

Artikel 7 van de Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ wordt als volgt gewijzigd:

- a. in onderdeel b wordt na "asbestslachtoffers" toegevoegd "2014";
- b. onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel s door een puntkomma, wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:
 - t. de tegemoetkoming, bedoeld in de Regeling tegemoetkoming stoffengerelateerde beroepsziekten.

Artikel 21. Evaluatie

De minister zendt binnen vijf jaar na de inwerkingtreding van deze regeling aan de Staten-Generaal een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van deze regeling in de praktijk.

Artikel 22. Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 juli 2022.

Artikel 23. Citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als: Regeling tegemoetkoming stoffengerelateerde beroepsziekten.

Deze regeling zal met de toelichting en de bijlagen in de Staatscourant worden geplaatst.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

A.D. Wiersma

Bijlage 1, behorende bij artikel 1 van de Regeling tegemoetkoming stoffengerelateerde beroepsziekten

Lijst beroepsziekten

PM

CONCEPT

Bijlage 2, behorende bij artikel 4, eerste lid, onder a, van de Regeling tegemoetkoming stoffengerelateerde beroepsziekten

Afwegingskader

PM

CONCEPT

TOELICHTING

1. Algemene toelichting

1.1 Introductie

Ieder jaar overlijden ongeveer 3.000 mensen als gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen tijdens hun werk. Nog veel meer mensen worden hierdoor ernstig ziek. De gevolgen van blootstelling aan gevaarlijke stoffen zijn vaak pas lang na deze blootstelling merkbaar. Mede daardoor is het voor slachtoffers van stoffengerelateerde beroepsziekten erg moeilijk om hun schade te verhalen op een (voormalige) werkgever of opdrachtgever. Mensen die ziek zijn geworden en soms niet lang meer te leven hebben, verkeren zo vaak in onzekerheid over het ontvangen van een eventuele schadevergoeding. De onderhavige ministeriële regeling voorziet daarom in een tegemoetkomingsregeling voor werkenden (werknemers en zelfstandigen zonder personeel (hierna zzp'ers) en voormalige werknemers en zzp'ers) die door blootstelling aan gevaarlijke stoffen tijdens hun werk een beroepsziekte hebben opgelopen, die voorkomt op de lijst beroepsziekten opgenomen in bijlage 1 bij deze regeling.

Werkenden die ziek worden door hun werk hebben recht op compensatie van de schade die ze lijden, wanneer de werkgever of opdrachtgever zijn zorgplicht voor een gezonde en veilige werkomgeving heeft geschonden (artikel 7:658 BW). Het verhalen van schade als gevolg van een beroepsziekte is een complex maatschappelijk probleem. Bewijzen ziek te zijn geworden door het werk is vaak lastig. Dit komt onder meer door het veelal multicausale karakter van stoffengerelateerde beroepsziekten, het moeten achterhalen van relevante feiten uit het verleden, doordat de gezondheidsschade vaak pas op latere leeftijd tot uiting komt, en de soms moeilijk objectiveerbare klachten die met deze ziekten gepaard gaan. Het gevolg hiervan is dat de afwikkeling van beroepsziekteclaims moeizaam verloopt, hoge kosten met zich brengt (tussen € 15.000 en € 70.000) en juridische procedures vaak lang duren (gemiddeld zo'n 5,3 jaar²). Met de tegemoetkomingsregeling wordt mogelijk gemaakt dat slachtoffers met een ernstige stoffengerelateerde beroepsziekte hiervoor - buiten de privaatrechtelijke route om - maatschappelijke erkenning kunnen krijgen.

Met de tegemoetkomingsregeling ontstaat voor deze groep slachtoffers een korte en snelle route naar erkenning van hun beroepsziekte. Middels deze regeling kunnen slachtoffers met ernstige stoffengerelateerde beroepsziekten aanspraak maken op een financiële tegemoetkoming mits volgens wetenschappelijke criteria aannemelijk is dat de aandoening in overwegende mate is veroorzaakt door blootstelling aan gevaarlijke stoffen bij de arbeid. Een tegemoetkoming is geen schadevergoeding, maar een blijk van erkenning aan slachtoffers met ernstige stoffengerelateerde beroepsziekten dat zij door participatie aan het arbeidsproces ziek zijn geworden. Met de tegemoetkomingsregeling wordt niet afgedaan aan de verantwoordelijkheid van de werkgever en opdrachtgever om te zorgen voor gezonde en veilige arbeidsomstandigheden.

1.2 Aanleiding en achtergrond

Het vraagstuk van het verhalen van schade bij beroepsziekten kent een lange voorgeschiedenis. De Sociaal-Economische Raad (SER) noemde in zijn advies van december 2012³ een aantal opties om het proces te verbeteren, die uiteindelijk geen van alle haalbaar bleken te zijn vanwege het ontbreken van draagvlak. Het vraagstuk werd opnieuw actueel door het advies van 31 januari 2019 van de onafhankelijke commissie Chroom-6 Tilburg⁴ over de situatie van uitkeringsgerechtigden die tijdens re-integratiewerkzaamheden werden blootgesteld aan chroom-6. In dit advies werd gewezen op het problematische karakter van het stelsel van individuele schadeafhandeling van beroepsziekten via het aansprakelijkheidsrecht. Het voorstel van de commissie was om hiernaar te kijken in een werkgroep. In navolging daarvan heeft het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in juli 2019 de commissie Vergemakkelijking Schadeafhandeling Beroepsziekten (VSAB) ingesteld om - onder leiding van de heer T. Heerts (hierna: de commissie Heerts) - te

² De Groot, M. (2019). Naar een Gedragscode Afhandeling Beroepsziekteclaims? Afwikkeling Personenschade, 2019(1), 7-12.

³ SER (2012), Stelsel voor gezond en veilig werken, 12/08.

⁴ <https://tilburg.onderzoekscommissiechroom6.nl/>.

adviseren over een betere organisatie van het proces van schadeafhandeling bij beroepsziekten door blootstelling aan gevaarlijke stoffen⁵.

In haar advies van 15 mei 2020⁶, heeft de commissie Heerts geconcludeerd dat de marges om tot vergemakkelijking van schadecompensatie bij beroepsziekten te komen klein zijn. Voor een fundamenteel andere inrichting van de mogelijkheid om compensatie voor werkgerelateerde gezondheidsschade te verkrijgen, bleek onvoldoende maatschappelijk draagvlak. De commissie Heerts heeft tevens geconstateerd dat een structurele oplossing van de geschetste problemen bij het verhalen van schade als gevolg van een beroepsziekte binnen de kaders van het aansprakelijkheidsrecht niet goed mogelijk is.

Dit leidde tot het advies om te komen met een algemene financiële tegemoetkoming voor mensen die ernstig ziek zijn geworden door blootstelling aan gevaarlijke stoffen tijdens het werk. Met de onderhavige regeling wordt het mogelijk gemaakt om deze slachtoffers een tegemoetkoming en daarmee tevens erkenning van hun beroepsziekte te bieden. Daarbij stelde de commissie Heerts voor om per geval een panel van deskundigen samen te stellen waaraan advies kan worden gevraagd. De heer B. Bruins heeft in zijn hoedanigheid van verkenners geadviseerd⁷ om deze panelen deel uit te laten maken van een nog op te richten Landelijk Expertise Centrum Stoffengerelateerde Beroepsziekten (LEC-SB), dat zal worden ondergebracht bij het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Hij stelde voor dat het LEC-SB per samenhangend cluster van beroepsziekten een panel van deskundigen vormt, die in elk geval deskundigheid omvatten op het terrein van medische diagnostiek en blootstellingsrisico's. Ook de lijst van ernstige stoffengerelateerde beroepsziekten, die ten behoeve van de regeling is opgesteld, is ondergebracht bij het LEC-SB. In de aanloop naar het LEC-SB toe zijn deze producten ontwikkeld onder de opstartregie van het Nederlands Centrum van Beroepsziekten (NCvB).⁸

Het treffen van een dergelijke tegemoetkomingsregeling door de overheid gebeurt bij hoge uitzondering. Deze regeling volgt niet uit een juridische plicht tot schadevergoeding voor de overheid. In Nederland zijn werkgevers en opdrachtgevers verantwoordelijk voor de arbeidsomstandigheden van hun werknemers en ingeschakelde zzp'ers. Zij kunnen bij niet-naleving van de voor hen geldende wettelijke zorgplicht aansprakelijk worden gesteld voor schade die hun werknemers en ingeschakelde zzp'ers bij de arbeid oplopen. Daarnaast biedt het socialezekerheidsstelsel in Nederland een financieel vangnet ingeval een werknemer ziek of arbeidsongeschikt is. Het betreft hier echter om meerdere redenen een uitzonderlijke situatie, waardoor een coulanceregeling vanuit de overheid toch wenselijk werd geacht. Dit hangt samen met de lange voorgeschiedenis, het mislukken van eerdere pogingen om tot verbetering in de schadeafhandeling te komen en de schrijnende situatie van slachtoffers, in combinatie met het advies van de commissie Heerts, waarmee het is gelukt om voor deze regeling draagvlak onder zowel werknemers als werkgevers te bereiken.

Het Ministerie van SZW heeft het voortouw genomen om samen met de andere departementen en met stakeholders en experts uit de wetenschap, het gesprek te voeren over hoe een tegemoetkomingsregeling eruit zou kunnen zien. Belangrijke randvoorwaarden die bij de nadere uitwerking in acht zijn genomen betreffen de haalbaarheid, uitvoerbaarheid, doeltreffendheid en doelmatigheid. Daarnaast heeft de commissie Heerts een aantal uitgangspunten meegegeven voor de wijze waarop de regeling in de praktijk zal worden uitgevoerd. Zo dient de regeling laagdrempelig en klantvriendelijk te zijn. Daarnaast is het wenselijk dat middels een toegankelijke en duidelijke procedure snel helderheid wordt geboden aan zieke werkenden die een aanvraag voor een tegemoetkoming hebben ingediend.

Voor de nadere uitwerking van de regeling is verder nauw aangesloten bij de aanbevelingen van de commissie Heerts. Voor de onderdelen die het Deskundigenpanel betreffen en de Lijst beroepsziekten, met daarop de ernstige stoffengerelateerde beroepsziekten waarvoor de regeling geldt, is aangesloten bij het advies van de heer Bruins. De commissie Heerts heeft bij het ontwikkelen van het voorstel voor de tegemoetkomingsregeling gebruik gemaakt van het voorbeeld van de bestaande tegemoetkomingsregelingen voor stoffengerelateerde beroepsziekten (de

⁵ Kamerstukken II 2018/19, 25883, nr. 352. Kamerbrief commissie Vergemakkelijking Schadeafhandeling Beroepsziekten.

⁶ Kamerstukken 2019/20, 25883, nr. 385. Rapport commissie Vergemakkelijking Schadeafhandeling Beroepsziekten *'Stof tot nadenken. Stap vooruit, maak werk van preventie en erkenning'*.

⁷ Kamerstukken II 2018/19, 25883, nr. 412. Aanbieding advies over versterking kennisinfrastructuur voor stoffengerelateerde beroepsziekten.

⁸ Het NCvB werkt hierin samen met de PMA (Polikliniek Mens en Arbeid) van het Amsterdam UMC, het IRAS (Institute for Risk Assessment Sciences) van de Universiteit Utrecht, het NKAL (Nederlands Kenniscentrum Arbeid en Longaandoeningen), en het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu).

Regeling tegemoetkoming asbestslachtoffers 2014 (de TAS-regeling) en de Regeling tegemoetkoming werknemers met CSE (de CSE-regeling)) en de Regeling tegemoetkoming niet-loondienstgerelateerde slachtoffers van mesothelioom en asbestose (de TNS-regeling). Voor zover mogelijk is bij het ontwikkelen van de onderhavige regeling en de uitvoering daarvan eveneens aangesloten bij deze regelingen.

In de volgende paragrafen wordt nader ingegaan op de hoofdlijnen van de regeling.

2. Hoofdlijnen van de regeling

2.1 Inleiding

De onderhavige regeling is gebaseerd op de artikelen 3, eerste lid, en 9 van de Kaderwet SZW-subsidies en 34a van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen. Artikel 9 van de Kaderwet SZW-subsidies maakt spoedeisende tijdelijke verstrekking van aanspraken op financiële middelen, niet zijnde subsidies, door de Minister van SZW mogelijk. De Kaderwet SZW-subsidies is, met uitzondering van artikel 3, tweede lid, van die wet op dergelijke regelingen van overeenkomstige toepassing. Artikel 3, eerste lid, geeft de onderwerpen aan waarover vervolgens regels kunnen worden gesteld. Artikel 34a van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen bevat de grondslag om taken op te dragen aan de Sociale verzekeringsbank, zoals dat in deze regeling is vormgegeven.

De Regeling tegemoetkoming stoffengerelateerde beroepsziekten (TSB) is opgebouwd langs een viertal hoofdlijnen die de kern vormen van deze regeling, namelijk:

- het gaat om een tegemoetkomingsregeling voor werkenden – waaronder tevens voormalig werkenden worden verstaan - die ernstig ziek zijn als gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen tijdens de arbeid;
- als de slachtoffers voldoen aan de voorwaarden van de regeling ontvangen zij een bedrag dat gelijk is aan het bedrag dat de slachtoffers uit de TAS-, TNS- en CSE-regelingen ontvangen;
- de regeling wordt uitgevoerd door de Sociale verzekeringsbank (SVB) in samenwerking met het Instituut voor Asbestslachtoffers (IAS);
- de kwalificatie als beroepsziekte en de vaststelling van het verband tussen de ernstige aandoening en de gevaarlijke stof gebeurt door een Deskundigenpanel, dat onderdeel uitmaakt van het LEC-SB, waarvan het bureau is ondergebracht bij het RIVM. Het Deskundigenpanel bestaat uit PM kamers met een voorzitter en PM leden, die geen functies of nevenfuncties vervullen die kunnen conflicteren met onafhankelijke en onpartijdige advisering, of hebben vervuld binnen twee jaar voorafgaand aan het lidmaatschap van het Deskundigenpanel (artikel 15, derde lid).

Deze hoofdlijnen worden in het navolgende verder toegelicht.

2.2 Regeling tegemoetkoming stoffengerelateerde beroepsziekten (TSB)

De eerste hoofdlijn betreft de doelgroep van de regeling. Daarbij gaat het om (voormalig) werkenden die ernstig ziek zijn geworden als gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen tijdens de arbeid. De omschrijving van deze doelgroep bevat diverse elementen die ieder voor zich om een nadere toelichting vragen.

Dit betreft allereerst een nadere invulling van de doelgroep. Anders dan bij de TAS- en de CSE-regeling⁹ komen voor deze tegemoetkomingsregeling niet alleen (voormalige) werknemers in aanmerking maar ook (voormalige) zzp'ers. De commissie Heerts stelt in het adviesrapport dat de weg naar erkenning en algemene tegemoetkoming open zou moeten staan voor alle werkenden en voormalig werkenden, waaronder zowel werknemers als zzp'ers vallen. Een tegemoetkoming voor beroepsziekten die alleen voor werknemers geldt, vond de commissie te beperkt. Dit zou er namelijk toe leiden dat grote groepen mensen die deelnemen aan het arbeidsproces, op basis van de aard van hun dienstverband, zijn uitgesloten van erkenning. Een dergelijke situatie achtte de commissie onwenselijk, onrechtvaardig en niet toekomstbestendig. Dit is tevens in lijn met het advies van de Commissie Regulering van Werk – beter bekend als de commissie Borstlap – die oproept de verschillen tussen de verschillende contractvormen van werkenden kleiner te maken¹⁰. Tot slot haalt de commissie Heerts het SER-advies 'Zelfstandigen en arbeidsomstandigheden' uit

⁹ De TNS-regeling wordt hier niet genoemd, omdat deze een doelgroep heeft van niet-loondienstgerelateerde slachtoffers van mesothelioom en asbestose.

¹⁰ Rapport 'In wat voor land willen wij werken?' Eindrapport van de Commissie Regulering van Werk 23 januari 2020.

2011 aan¹¹, waarin de SER stelt dat 'de arbeidsomstandigheden, het beschermingsniveau en de veiligheid op de werkplek gelijk [moeten] zijn voor allen die arbeid verrichten (werkgevers, werknemers en zelfstandigen).' Ook de heer Bruins beveelt in zijn adviesrapport over de versterking van de kennisinfrastructuur aan om voor de doelgroep uit te gaan van '(ex)werkenden waaronder zowel werknemers als zzp'ers vallen'. Daarmee sluit hij aan bij de opvatting van de commissie Heerts dat de regeling voor alle werkenden zou moeten openstaan.

Bij de nadere uitwerking van de doelgroep is ervoor gekozen de lijn uit de aangehaalde adviezen te volgen. Dit leidt ertoe dat op basis van deze regeling alle (voormalig) werkenden - dus zowel werknemers als zzp'ers - met een ernstige stoffengerelateerde beroepsziekte in aanmerking kunnen komen voor de tegemoetkoming. Het is overigens de verwachting dat het merendeel van de aanvragen zal worden ingediend door werknemers, omdat bij stoffengerelateerde aandoeningen de blootstelling vaak ver in het verleden heeft plaatsgevonden en er toen minder vaak werd gewerkt op basis van een andere arbeidsrelatie dan de klassieke werkgever-werknemer variant. Ook werkenden die tijdelijk in Nederland deelnamen aan het arbeidsproces kunnen een beroep doen op de regeling. In dat geval moet de blootstelling wel hebben plaatsgevonden op Nederlands grondgebied, in een zodanige mate dat het aannemelijk is dat de aandoening daar in overwegende mate het gevolg van is.

Daarnaast kunnen in navolging van de TAS-, TNS- en CSE-regelingen in uitzonderingsgevallen ook nabestaanden in aanmerking komen voor een tegemoetkoming. Daarbij gaat het om de situatie dat de aanvrager wel een aanvraag heeft ingediend, maar is overleden voordat over de aanvraag is beslist, en vastgesteld kan worden dat het slachtoffer recht zou hebben gehad op een tegemoetkoming als hij niet tijdens de behandeling van de aanvraag was overleden.

Voor wat betreft de omvang van de doelgroep wordt uitgegaan van maximaal 2.500 toegekende tegemoetkomingen per jaar. Deze inschatting is gebaseerd op cijfers van het NCvB. Jaarlijks worden naar schatting circa 25.000 mensen ziek door hun werk. Gemiddeld genomen gaat het hierbij in 10% van de gevallen om een stoffengerelateerde beroepsziekte. Hiermee is het potentieel aantal toe te kennen tegemoetkomingen 2.500. Omdat naar verwachting niet iedereen een aanvraag voor een tegemoetkoming zal indienen, wordt dit aantal aangehouden als de geschatte bovengrens van het jaarlijks aantal toegekende tegemoetkomingen. Verder moet bij de invoering van de regeling rekening worden gehouden met een hoger aantal aanvragen dan het aantal tegemoetkomingen. Uit de ervaringen met de bestaande regelingen blijkt dat een deel van de aanvragen worden afgewezen.

Een tweede element dat om een nadere toelichting vraagt, betreffen de voorwaarden die recht geven op een tegemoetkoming dan wel die leiden tot een beperking van dit recht. De voorwaarden waaraan moet zijn voldaan om recht te hebben op de tegemoetkoming zijn:

- de aanvraag wordt ingediend door een werkende die lijdt aan een aandoening die voorkomt op de op dat moment bij deze regeling behorende Lijst beroepsziekten. Bij de aanvraag kan een door de behandelend arts en/of de bedrijfsarts vastgestelde diagnose worden toegevoegd. Ook is het mogelijk dat deze gegevens worden opgevraagd door het IAS op basis van een machtiging van de aanvrager. Een verklaring van deze artsen kan gebruikt worden als bewijsstuk om aannemelijk te maken dat de werkende lijdt aan de aandoening waarvoor de aanvraag voor een tegemoetkoming is of wordt ingediend. Indien sprake is van een meer complexere aandoening of een complexere relatie tussen de aandoening en de blootstelling aan één of meer gevaarlijke stoffen, waarvoor het voorgaande onvoldoende uitsluitel biedt om vast te kunnen stellen of de aandoening een beroepsziekte betreft, vindt een aanvullend medisch- en/of blootstellingsonderzoek plaats door experts, aangedragen door het bureau LEC-SB;
- het Deskundigenpanel heeft vastgesteld dat sprake is van een ernstige aandoening of aandoeningen die vermeld is of zijn op de bij deze regeling behorende Lijst beroepsziekten en dat aannemelijk is dat de aandoening of aandoeningen in overwegende mate het gevolg is of zijn van blootstelling aan één of meer gevaarlijke stoffen. Het Deskundigenpanel maakt daarbij gebruik van het bij deze regeling als bijlage 2 gevoegde afwegingskader;
- verder mag de aanvrager geen voor de door deze aandoening opgelopen schade financiële vergoeding(en) hebben ontvangen van of namens de werkgever(s) dan wel opdrachtgever(s) ter hoogte van een bedrag dat evenveel dan wel meer bedraagt dan de hoogte van de tegemoetkoming. Dergelijke vergoeding(en) moet(en) dan worden verrekend; het eventueel resterende bedrag wordt uitbetaald;

¹¹ SER (2011), 'Zelfstandigen en arbeidsomstandigheden'.

- tot slot geldt dat de aanvrager geen tegemoetkoming mag hebben ontvangen van de TAS-, TNS- of CSE-regeling. Hiermee wordt voorkomen dat de aanvrager twee keer een tegemoetkoming ontvangt voor een stoffengerelateerde beroepsziekte. Indien hij een aanvraag voor een tegemoetkoming op grond van één van deze regelingen heeft ingediend en op die aanvraag nog niet onherroepelijk is beslist wordt een aanvraag voor deze regeling ook niet in behandeling genomen.

Of de financiële vergoeding is gedaan in de vorm van een schadevergoeding (eventueel een voorschot) dan wel een tegemoetkoming of anderszins is bij de derde voorwaarde niet van belang. Daarbij gaat het om een betaling van de werkgever dan wel opdrachtgever die is gedaan in verband met dezelfde aandoening als waarvoor de aanvraag voor de tegemoetkoming is ingediend. Het recht vervalt wanneer het bedrag van de ontvangen betaling(en) gelijk of hoger is dan het bedrag van de tegemoetkoming. Deze voorwaarde is wenselijk, omdat in deze gevallen het slachtoffer reeds een vergoeding van de opgelopen schade heeft verkregen en daarmee tevens de erkenning van een aandoening als beroepsziekte. Wanneer het bedrag van de ontvangen betaling(en) lager is dan de hoogte van de tegemoetkoming, wordt het recht beperkt door de ontvangen betaling(en) in mindering te brengen op het bedrag van de tegemoetkoming.

Een derde element betreft de omschrijving "die lijdt aan een beroepsziekte als gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen tijdens het werk". Het gaat hier gezien de begripsomschrijving van "beroepsziekte" om een ernstige aandoening waarvan het Deskundigenpanel heeft vastgesteld dat die in overwegende mate is veroorzaakt door blootstelling aan een gevaarlijke stof tijdens de arbeid als werkende en die is vermeld op de bij deze regeling behorende Lijst beroepsziekten.

Hierbij wordt aangesloten bij de algemene definitie van beroepsziekte, zoals opgenomen in de Arbeidsomstandighedenwet, artikel 1.11. Een beroepsziekte wordt in dit artikel gedefinieerd als "een ziekte of aandoening als gevolg van een belasting die in overwegende mate in arbeid of arbeidsomstandigheden heeft plaatsgevonden". Deze definitie wordt vaak vertaald met dat de ziekte voor de helft of meer veroorzaakt moet zijn door het werk. De commissie Heerts heeft over de causale relatie tussen medische klachten en de blootstellingsgeschiedenis aangegeven dat deze 'voorshands aannemelijk' moet zijn. Vergeleken met de eis van de helft of meer, wordt dus een minder strenge interpretatie van de term beroepsziekte beoogt¹². In bijlage 2 is een afwegingskader opgenomen, waarin nader invulling is gegeven aan het begrip 'in overwegende mate' in het kader van deze regeling. Via artikel 9, derde lid, van de Arbeidsomstandighedenwet toetsen bedrijfsartsen of sprake is van een beroepsziekte in het algemeen. De bedrijfsarts toetst dus *niet* of de aandoening kwalificeert als beroepsziekte die staat op de Lijst beroepsziekten.

Voor wanneer sprake is van blootstelling aan gevaarlijke stoffen kan worden gekeken naar de Arbeidsomstandighedenregelgeving. Het arbeidsomstandighedenrisico 'blootstelling aan gevaarlijke stoffen' is geregeld in hoofdstuk 4, afdeling 1, van het Arbeidsomstandighedenbesluit. Blootstelling aan andere arbeidsrisico's zoals biologische agentia (voor zover deze niet als een gevaarlijke stof kunnen worden aangemerkt), psychosociale arbeidsbelasting of langdurig overmatig geluid valt niet onder het bereik van deze regeling.

Verder heeft de regeling alleen betrekking op ernstige stoffengerelateerde beroepsziekten. Daarbij is het begrip 'ernstig' niet alleen medisch te duiden met de individuele ziektelast, maar gaat het ook om wat door medische experts maatschappelijk gezien als ernstig wordt beschouwd. Bij het beoordelen van de ernst van de beroepsziekte wordt dus niet alleen naar de gezondheidsschade gekeken, maar ook naar de impact van de stoffengerelateerde aandoeningen in de zin van functionele beperkingen en psychosociale- en maatschappelijke gevolgen.

Zoals bij de voorwaarden die recht geven op de tegemoetkoming staat aangegeven, dient de beroepsziekte voor te komen op de bij deze regeling gevoegde Lijst beroepsziekten. De eerste versie daarvan is ontwikkeld door het NCvB. Het LEC-SB zal het uitbouwen en onderhouden van de lijst op zich nemen. Indien daartoe aanleiding bestaat, wordt de lijst door de Minister van SZW gewijzigd aan de hand van de meest recente wetenschappelijke inzichten. Bij de lijst wordt ook

¹² Voor de vraag wanneer het voorshands aannemelijk is dat de gezondheidsklachten van een werkende door blootstelling aan gevaarlijke stoffen op het werk zijn veroorzaakt, verwijst de commissie naar een beoordeling van de aard van de aandoening en de blootstellingsgeschiedenis van de aanvrager, waarbij het gaat om het risico dat de aanvrager tijdens zijn of haar arbeidsverleden is blootgesteld aan stoffen in een mate dat volgens de gangbare wetenschappelijke inzichten oorzakelijk verband houdt met de gediagnosticeerde aandoening. Daarbij geeft de commissie aan dat de erkenning van het feit dat sprake is van een beroepsziekte los staat van de vraag of de werkgever voor de beroepsziekte aansprakelijk is of aansprakelijk gesteld kan worden (advies commissie; pagina 75).

ingegaan op de vraag wanneer er bij een bepaalde aandoening een causale relatie kan zijn met de blootstelling aan de betreffende gevaarlijke stof en hoe de bijdrage van de beroepsmatige blootstelling wordt beoordeeld. Omdat de meeste beroepsziekten multicausaal zijn, moet in het beoordelingsproces tevens worden gekeken naar het gewicht van niet-werkgebonden oorzaken in de privésfeer.

2.3 Hoogte en aard tegemoetkoming

De tweede hoofdlijn heeft betrekking op de hoogte en de aard van de tegemoetkoming. Voor het vaststellen van de hoogte van een (onverplichte) financiële tegemoetkoming bestaan geen vaste uitgangspunten. Bij de totstandkoming van deze regeling is zoveel mogelijk gezocht naar vergelijkbare situaties die als referentiekader konden dienen bij het vaststellen van de hoogte van de tegemoetkoming. Conform het advies van de commissie Heerts, is ervoor gekozen om voor de hoogte aan te sluiten bij de TAS-, TNS- en CSE-regelingen. Deze regelingen kennen een gefixeerd bedrag, zonder een nadere differentiatie naar hoogte, dat jaarlijks wordt geïndexeerd conform de indexering van het wettelijk minimumloon. Het gaat hierbij om een bedrag van € 21.847,- (peildatum 2021). Dit sluit aan bij het doel en de randvoorwaarden die de commissie Heerts heeft meegegeven. Zo heeft de regeling tot doel om op laagdrempelige wijze erkenning te bieden aan slachtoffers met ernstige stoffengerelateerde beroepsziekten. De regeling beoogt niet om te voorzien in een schadevergoeding die gekoppeld is aan de werkelijke schade. Daarom is in de regeling geen differentiatie aangebracht in de hoogte van het bedrag. De reguliere weg tot het verkrijgen van een schadevergoeding via de voormalige werkgever dan wel opdrachtgever blijft overigens altijd open staan; hier doet deze tegemoetkomingsregeling niks aan af. De werkgever c.q. opdrachtgever blijft in geval van aansprakelijkheid gehouden tot betaling van de volledige schadevergoeding.

Op de hoogte van een tegemoetkoming worden eventuele bedragen die een werkende al van een werkgever of opdrachtgever heeft ontvangen in verband met de vastgestelde aandoening, in mindering gebracht. Voorts is de werkende verplicht een tegemoetkoming (geheel of gedeeltelijk) terug te betalen aan de SVB, als deze na ontvangst van een tegemoetkoming op grond van deze regeling alsnog een betaling van de werkgever of opdrachtgever ontvangt in verband met de vastgestelde aandoening. Dit sluit aan bij het uitgangspunt dat de aansprakelijkheid van de werkgever dan wel opdrachtgever voorop staat. Dit betekent dat de werkgever of opdrachtgever de werkende in staat zal moeten stellen dit bedrag aan de SVB terug te betalen of zelf rechtstreeks het bedrag zal betalen aan de SVB.

Een belangrijk verschil tussen de van overheidswege ingestelde tegemoetkomingsregeling en de juridische afwikkeling van een civiele schadeclaim is dat voor het vaststellen van het recht op een tegemoetkoming de rol van de werkgever of opdrachtgever als zodanig niet relevant is. Bij een civiele schadeclaim gaat het om een claim richting de werkgever of opdrachtgever. In dat geval moet worden aangetoond dat de werkgever of opdrachtgever nalatig is geweest en zijn zorgplicht jegens de werkende heeft verzaakt. Het blijkt zeer complex om dit te bewijzen, onder meer omdat daarvoor vaak gegevens nodig zijn van jaren geleden die niet zijn bewaard of lastig teruggevonden kunnen worden.

Zoals aangegeven, blijft de verantwoordelijkheid voor gezonde en veilige arbeidsomstandigheden te allen tijde bij de werkgever dan wel opdrachtgever liggen; de tegemoetkomingsregeling doet daar niets aan af. Doordat de regeling een verrekening als uitgangspunt heeft wanneer zowel een tegemoetkoming als een financiële vergoeding van de werkgever of opdrachtgever is ontvangen, blijft de prikkel tot preventie bestaan. Met verrekening wordt voorkomen dat de tegemoetkoming aanleiding is voor een lagere financiële vergoeding door de werkgever of opdrachtgever. Werkgevers en opdrachtgevers die hun zorgplicht niet nakomen (bijvoorbeeld door geen preventieve maatregelen te nemen) of zijn nagekomen blijven in principe volledig aansprakelijk (artikelen 7:611, 7:658, 6:162 en 6:175 BW). Op de naleving van de Arbeidsomstandighedenwet wordt bovendien gehandhaafd door de Nederlandse Arbeidsinspectie die een uitgebreid instrumentarium aan bestuursrechtelijke handhavingsmiddelen tot haar beschikking heeft, waaronder de mogelijkheid om een bestuurlijke boete op te leggen. In het geval van zeer ernstige (gevolgen van) overtredingen (bijvoorbeeld overlijden) van de Arbeidsomstandighedenwet kan het strafrecht worden ingezet.

Deze verrekening komt al voor in de TAS-, TNS- en CSE-regelingen. Als al een schadeclaim is toegekend, is er geen recht op een tegemoetkoming of bij een lagere schadevergoeding een gedeeltelijk recht. In de situatie dat de werkende een schadevergoeding ontvangt nadat de tegemoetkoming is uitbetaald, geldt dat de ontvanger verplicht is dit onverwijld te melden aan de SVB (inlichtingenverplichting) en dat hij afhankelijk van de hoogte van de ontvangen schadevergoeding de tegemoetkoming geheel of gedeeltelijk dient terug te betalen aan de SVB.

Een verschil met de TAS- en CSE-regelingen is dat het daar om een voorschot gaat, waarbij de aanvrager toestemming moet geven dat het IAS bemiddelt tussen de aanvrager en de voormalige werkgever over een schadevergoeding en dat SVB de eventuele schadevergoeding van de werkgever verrekenet met het voorschot. Als een schadevergoeding van een werkgever wordt verkregen via een dergelijk bemiddelingstraject van het IAS, heeft de uitvoerder een goed zicht op het ontvangen van zo'n vergoeding. Dit zal bij de TSB minder het geval zijn. Zoals hiervoor vermeld, heeft de aanvrager op grond van de TSB wel een inlichtingenverplichting. Indien blijkt dat de aanvrager de inlichtingenverplichting niet is nagekomen, kan de tegemoetkoming geheel of gedeeltelijk worden teruggevorderd.

Tot slot heeft ook de fiscale behandeling van een tegemoetkoming enige toelichting. Omdat de uitbetaling van een tegemoetkoming aan een werkende in één keer gebeurt, zijn de inkomsten van de betrokkene in het betreffende jaar substantieel hoger. Uitgangspunt is dat over het bedrag van een tegemoetkoming geen belasting ingevolge de Wet inkomstenbelasting 2001 is verschuldigd, alsmede geen premie voor de volksverzekeringen ingevolge de Wet financiering sociale verzekeringen. Achtergrond hiervan is dat een tegemoetkoming, zoals reeds is opgemerkt, is te beschouwen als een vorm van smartengeld en zodoende niet als inkomen uit werk en woning in de zin van de Wet inkomstenbelasting 2001 wordt aangemerkt. Met deze regeling wordt ook gerealiseerd dat een tegemoetkoming niet tot de middelen in de zin van de Participatiewet wordt gerekend. Zie voor een nadere toelichting de artikelsgewijze toelichting bij artikel 20.

Verder wordt het bedrag van een tegemoetkoming niet meegeteld in de vermogenstoets ten behoeve van aanvragen van toeslagen, zoals de huur- en zorgtoeslag. Daarmee wordt voorkomen dat een uitgekeerde tegemoetkoming gevolgen heeft voor het recht dan wel de hoogte van deze vermogensgerelateerde toeslagen. Aandachtspunt hierbij is wel dat bij het aanvragen van de betreffende toeslag(en) de burger zelf moet aangeven dat sprake is van 'bijzonder vermogen' ter hoogte van het bedrag van de ontvangen tegemoetkoming. Bij het kenbaar maken van de beslissing dat de SVB zal overgaan tot het uitkeren van de tegemoetkoming zal de ontvanger over dit punt worden geïnformeerd.

2.4. Uitvoering van de regeling

De derde hoofdlijn gaat over de uitvoering van de regeling. Zoals aangegeven, wordt de regeling uitgevoerd door de SVB in samenwerking met het IAS. Omdat het IAS haar werkterrein verbreed naar andere beroepsziekten dan die veroorzaakt zijn door asbest, gaat het IAS mogelijk over op een andere naam, waarin ook de relatie met de andere stoffengerelateerde beroepsziekten tot uiting komt. Het IAS kan zich in haar werkzaamheden door een extern bureau laten ondersteunen. Er is voor gekozen om de regeling uit te laten voeren door de SVB in samenwerking met het IAS, omdat deze organisaties al de nodige ervaring hebben met soortgelijke regelingen zoals de eerder genoemde TAS, TNS en CSE-regeling. Bovendien kennen de genoemde regelingen een hoge klanttevredenheid¹³.

Ook bij de taakverdeling in het kader van de samenwerking tussen deze partijen is aangesloten bij de wijze waarop die is vastgelegd in de bestaande regelingen. Wel is ervoor gekozen om in deze nieuwe regeling de taken, rollen en verantwoordelijkheden per partij duidelijker te benoemen. In grote lijnen houdt deze samenwerking en taakverdeling in dat de aanvraag wordt ingediend bij het SVB als uitvoerder. Het IAS begeleidt de werkende bij de indiening van zijn aanvraag om een tegemoetkoming, brengt de blootstellingsgeschiedenis in kaart en completeert het dossier. Als sprake is van een meer complexere aandoening of een complexere relatie tussen de aandoening en de blootstelling aan één of meer gevaarlijke stoffen vindt bovendien een aanvullende medisch-en/of blootstellingsonderzoek plaats (hieronder nader toegelicht). Mede op basis van de kwalificatie (aandoening is een op de lijst geplaatste beroepsziekte) van het Deskundigenpanel adviseert het IAS de SVB vervolgens over de aanvraag (op basis van het al dan niet voldoen aan de formele en materiële voorwaarden). De SVB besluit over de aanvraag, betaalt de tegemoetkoming uit en handelt zo nodig bezwaar en beroep af evenals de eventueel daaruit voortvloeiende (gedeeltelijke) terugvordering van reeds uitgekeerde tegemoetkomingen.

¹³ Het IAS voert elk tertaal een tevredenheidsonderzoek uit, dat met name gericht is op de kwaliteit van de uitvoering.

Omdat het hier gaat over meerdere stoffengerelateerde beroepsziekten, zal de doelgroep divers zijn. De beperkingen als gevolg van deze ziekten kunnen zowel fysiek als mentaal zijn en bovendien zal een deel van de doelgroep een beperkte levensverwachting hebben, door het verloop van hun ziekte. De regeling moet daarom laagdrempelig zijn, toegankelijk en duidelijk voor deze diverse doelgroep. Bovendien stelt dit hoge eisen aan de omgang met de klant; behulpzaamheid en begrip moeten voorop staan. Uit de ervaringen met de andere regelingen blijkt dat een deel van de aanvragen zal worden afgewezen, bijvoorbeeld omdat men de betreffende ziekte niet blijkt te hebben, of omdat een relatie tussen de klachten en de (achterhaalde) blootstellingsgeschiedenis niet aannemelijk is. Goede voorlichting moet hieraan bijdragen.

Bij de afhandeling van een aanvraag worden op hoofdlijnen de volgende stappen gezet:

- om aanspraak te kunnen maken op een tegemoetkoming moet de werkende zich aanmelden bij de SVB. Het IAS heeft daarvoor op verzoek van de SVB een 'loket' ingericht. Vervolgens neemt het IAS ook contact op met de aanvrager en bezorgt deze het aanvraagformulier. Na indiening van dit formulier start de officiële procedure;
- het IAS verzorgt/completeert het dossier, brengt de blootstellingsgeschiedenis in kaart en adviseert de SVB met betrekking tot de aanvraag. Een werkende is op grond van artikel 10 van deze regeling verplicht de daartoe relevante informatie te overleggen. Het kan echter voorkomen dat de stukken die de werkende heeft overgelegd, onvoldoende gegevens bevatten voor een goede beoordeling van de aanvraag. Uitgangspunt is dat de werkende in dat geval op grond van artikel 10 van deze regeling wordt verzocht de overige inlichtingen en bewijsstukken te verstrekken of de machtiging verstrekt om deze namens hem op te vragen. Aan de hand van de ontvangen informatie wordt nagegaan of sprake is van de door de aanvrager gestelde aandoening. Ten behoeve van zijn adviserende rol beschikt het IAS over een medisch adviseur. Als sprake is van een meer complexere aandoening of een complexere relatie tussen de aandoening en de blootstelling, vindt een aanvullend medisch- en/of blootstellingsonderzoek plaats, door medische experts aangedragen door het bureau LEC-SB. Verder adviseert het IAS de SVB over de vraag of voldaan is aan de voorwaarden die recht kunnen geven op een tegemoetkoming en of al elders ontvangen vergoedingen in mindering dienen te worden gebracht op het bedrag van de tegemoetkoming;
- zodra het IAS alle benodigde gegevens beschikbaar heeft voor een beoordeling door het Deskundigenpanel, vraagt het IAS het LEC-SB om ervoor zorg te dragen dat het Deskundigenpanel vaststelt of sprake is van een ernstige aandoening of aandoeningen die vermeld is of zijn op de bij deze regeling behorende Lijst beroepsziekten en aannemelijk is dat de aandoening of aandoeningen in overwegende mate het gevolg is of zijn van blootstelling aan een gevaarlijke stof. Tegelijkertijd beoordeelt het IAS op basis van de door de werkende verstrekte gegevens of er sprake is van een formele afwijzingsgrond;
- het met het oordeel van het Deskundigenpanel gecompleteerde dossier legt het IAS, voorzien van een advies, voor aan de SVB. De SVB toetst naar aanleiding van het verkregen advies van het IAS de aanvraag procedureel en op volledigheid. Vervolgens neemt het een besluit over het toe- of afwijzen van de tegemoetkoming en verzorgt het - in geval van toekenning - de uitbetaling ervan. In het geval van een afwijzing handelt SVB in voorkomende gevallen het bezwaar en beroep af;

Voor de samenwerking onderling en met het bureau LEC-SB dienen goede afspraken te worden gemaakt, die in een samenwerkingsovereenkomst worden vastgelegd. Daarbij gaat het onder meer over de onderlinge verhoudingen en processtappen, zoals de wijze van aanleveren van stukken en adviezen, te hanteren termijnen en de handelswijze in het geval van geschillen. Ook moeten in deze samenwerkingsovereenkomsten afspraken worden gemaakt over aspecten als de taakverdeling bij het geven van voorlichting. Een deel van deze afspraken wordt uitgewerkt in uitvoeringsprotocollen, waarin de werkwijze van de SVB, het IAS en het bureau LEC-SB nadere invulling krijgt. Ook zijn er protocollen in verband met het werken met medische gegevens en persoonsgegevens. Zie artikel 16 van de regeling.

2.5. Kwalificatie als beroepsziekte door het Deskundigenpanel

De vierde en laatste hoofdlijn betreft de advisering door het Deskundigenpanel aan het IAS. Als voorwaarde voor toekenning van een tegemoetkoming, moet worden gezien of sprake is van een ernstige aandoening of aandoeningen die vermeld is of zijn op de bij deze regeling behorende Lijst beroepsziekten en dat aannemelijk is dat de aandoening of aandoeningen in overwegende mate het gevolg is of zijn van blootstelling aan één of meer gevaarlijke stoffen. Deze kwalificering geschiedt door het Deskundigenpanel op basis van het afwegingskader in bijlage 2. Dit Deskundigenpanel is onderdeel van het bureau van het LEC-SB, dat is ondergebracht bij het RIVM. Door de verankering

van die organisatie in academische structuren binnen het LEC-SB wordt gegarandeerd dat het oordeel van het Deskundigenpanel voldoet aan de meest recente wetenschappelijke inzichten. Het LEC-SB heeft als taak het verzorgen en ondersteunen van het Deskundigenpanel, inclusief het onderhoud en de advisering over de lijst Beroepsziekten (zie artikel 15, vierde lid).

Het Deskundigenpanel bestaat uit PM kamers, waarbij de indeling gebaseerd is op een onderverdeling van de stoffengerelateerde beroepsziekten naar benodigd medisch specialisme, zoals oncologie, neurologie, dermatologie en longaandoeningen. Om een goed oordeel te kunnen vellen, bevat het Deskundigenpanel meervoudige expertise op zowel arbeidshygiënisch, arbeidsgeneeskundig als medisch vlak. Een adviserend panel kan derhalve bestaan uit arbeidshygiënisten, diverse medisch specialisten zoals longartsen, oncologen, neurologen, dermatologen en bedrijfsartsen met ervaring op dit vlak. Daarnaast is kennis aanwezig op het terrein van alternatieve verklaringen voor de voorliggende ziekten. Een kamer bestaat uit een voorzitter en PM leden, die geen functies of nevenfuncties vervullen of twee jaren voorafgaand het lidmaatschap van het Deskundigenpanel hebben vervuld, die kunnen conflicteren met een onafhankelijke en onpartijdige advisering.

Ten behoeve van het werk van het Deskundigenpanel heeft het LEC-SB een ondersteunend bureau ingericht, dat de door het IAS aangeboden dossiers in ontvangst neemt en die op basis van de aard van de klachten het dossier zal agenderen voor één van de kamers. Nadat de kamer zijn advies heeft gegeven met betrekking tot de kwalificatie, zal dit bureau het dossier, voorzien van dit oordeel, terugzenden naar het IAS ten behoeve van de verdere afhandeling.

Om tot een advies te komen, zal het Deskundigenpanel bezien of sprake is van een ernstige aandoening of aandoeningen, die vermeld is of zijn op de bij deze regeling behorende Lijst beroepsziekten en of aannemelijk is dat de aandoening of aandoeningen in overwegende mate het gevolg is of zijn van blootstelling aan een gevaarlijke stof. Daarbij gaat het telkens om specifieke aandoeningen, veroorzaakt door de blootstelling aan een specifieke gevaarlijke stof. Hierbij wordt de mogelijkheid van een beroepsziekte ook afgewogen tegen alternatieve verklaringen buiten de werksfeer voor de betreffende aandoening. Bij deze beoordeling maakt het Deskundigenpanel, zoals reeds opgemerkt, gebruik van het afwegingskader dat is opgenomen in bijlage 2 van deze regeling.

3. Gegevensverwerking

Zoals blijkt uit de voorgaande paragraaf, worden in het kader van deze regeling zowel reguliere als bijzondere persoonsgegevens verwerkt, waarvan de laatstgenoemde betrekking hebben op persoonsgegevens in relatie tot de gezondheid. Het betreft de gegevens met betrekking tot de vraag of bij een persoon die een aanvraag indient (al dan niet) een beroepsziekte in de zin van deze regeling is vastgesteld en of die volgens de juiste richtlijnen is vastgesteld. Op grond van artikel 22, eerste lid, van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming (Uitvoeringswet AVG) is het in beginsel niet toegestaan om gegevens over de gezondheid van werkenden te verwerken. Hiervoor dient een uitzonderingsgrond te bestaan. Mogelijke uitzonderingsredenen voor het verwerken van gegevens over de gezondheid zijn neergelegd in de artikelen 22, tweede lid, en 30 van de Uitvoeringswet AVG.

In het kader van deze tegemoetkomingsregeling is artikel 30, eerste lid, van de Uitvoeringswet AVG van toepassing. Hierin is vastgelegd dat het verwerken van gegevens over de gezondheid van personen niet verboden is voor bestuursorganen en instellingen die ten behoeve van een bestuursorgaan werkzaam zijn, voor zover de verwerking noodzakelijk is voor een goede uitvoering van wettelijke voorschriften die voorzien in aanspraken die afhankelijk zijn van de gezondheidstoestand van de betrokkene. Daarvan is in de onderhavige regeling sprake. Immers, deze regeling voorziet onder bepaalde voorwaarden in het recht op een tegemoetkoming voor werkenden met een beroepsziekte. Het is derhalve toegestaan dat de SVB (als bestuursorgaan belast met de uitvoering van deze regeling), het IAS (als instelling die de aanvrager begeleidt, de dossiervorming verzorgt en die het SVB adviseert over deze aanvraag) en het bureau LEC-SB (dat het Deskundigenpanel ondersteunt) de gegevens verwerken over de vraag of bij een werkende al dan niet een beroepsziekte in de zin van de regeling is vastgesteld. Ten overvloede zij opgemerkt dat daarbij uiteraard gehandeld dient te worden met inachtneming van de kaders uit de Algemene verordening gegevensbescherming. Dit betekent dat de aanvrager aan de SVB, het IAS en aan het bureau LEC-SB een machtiging dient te verstrekken voor het gebruiken en verwerken van zijn medische gegevens. Verder zullen alle personen die voor de SVB, het IAS en het bureau LEC-SB werken of waarmee de SVB, het IAS en het bureau LEC-SB samenwerken en die voor de uitvoering van de regeling toegang moeten hebben tot (bijzondere) persoonsgegevens, een geheimhoudingsverklaring moeten ondertekenen. De betrokken medici vallen onder het medisch beroepsgeheim.

4. Evaluatie en monitoring

Overheidsoptreden dient doeltreffend en doelmatig te zijn. Een regeling zoals de onderhavige dient bovendien goed uitvoerbaar te zijn, toegankelijk, laagdrempelig en klantvriendelijk. Om na te gaan of dit ook daadwerkelijk het geval is, is het belangrijk om de werking van het beleid te doorgronden. Om hier een goed beeld van te krijgen zal de tegemoetkomingsregeling zowel gemonitord als geëvalueerd worden.

Het is van belang te weten hoe de uitvoering van de tegemoetkomingsregeling verloopt en of met de tegemoetkomingsregeling de beoogde resultaten worden bereikt. Bij de monitoring zal periodiek door de SVB en het IAS aan het ministerie van SZW worden gerapporteerd over het aantal aanvragen, de doorlooptijd en het aantal en aandeel aanvragers dat wel of geen tegemoetkoming krijgt. Het doel hiervan is om de voortgang van de uitvoering van de tegemoetkomingsregeling voldoende inzichtelijk te maken, zodat een vinger aan de pols gehouden kan worden, en in gezamenlijk overleg zo nodig besloten kan worden om bij te sturen.

Om te kunnen bepalen of de inzet van de tegemoetkomingsregeling voldoende effectief is, vindt een apart evaluatieonderzoek plaats. Conform de aanwijzingen voor de regelgeving zal dit evaluatieonderzoek worden uitgevoerd binnen vijf jaar na de start van de tegemoetkomingsregeling. De resultaten uit de evaluatie zullen aan het Parlement worden verstrekt. Indien mogelijk wordt hierbij aangesloten bij de bestaande evaluatieplanning en de cyclus van beleidsdoorlichtingen van het Ministerie van SZW. De uitkomsten van de evaluatie worden gebruikt om te leren wat goed gaat of wat juist nog beter kan.

5. Financiële gevolgen en regeldruk

5.1 Financiële gevolgen voor slachtoffers

De uitbetaling van een tegemoetkoming aan een werkende gebeurt op grond van deze regeling in één keer. Dit betekent dat de werkende in dat jaar een extra betaling van maximaal € 21.847,- (prijsspeil 2021) ontvangt. Zoals besproken in paragraaf 2.3 is het uitgangspunt dat over dit bedrag geen belasting ingevolge de Wet inkomstenbelasting 2001 is verschuldigd, en geen premie voor de volksverzekeringen ingevolge de Wet financiering sociale verzekeringen. Aandachtspunt hierbij is wel dat bij het aanvragen van de betreffende toeslag(en) de burger zelf moet aangeven dat sprake is van 'bijzonder vermogen' ter hoogte van het bedrag van de ontvangen tegemoetkoming. Verder wordt het bedrag van de tegemoetkoming niet meegeteld in de vermogenstoets ten behoeve van aanvragen van toeslagen, zoals de huur- en zorgtoeslag, zodat de tegemoetkoming geen gevolgen heeft voor het recht dan wel de hoogte van de vermogensgerelateerde toeslagen. Daarnaast wordt het uitgezonderd van de middelentoets in de Participatiewet.

5.2 Regeldruk

Getracht is de regeldruk voor werkenden die een aanvraag voor een tegemoetkoming willen indienen, zo beperkt mogelijk te houden. Er wordt een aanvraagformulier ter beschikking gesteld waarin helder is opgenomen welke gegevens een werknemer dient te verstrekken.

Een werkende dient gegevens te verstrekken die noodzakelijk zijn voor de communicatie over de ingediende aanvraag en de eventuele uitbetaling van de tegemoetkoming. Te denken valt hierbij aan de naam, het adres en het rekeningnummer van de werkende. Voorts wordt een formulier ter beschikking gesteld waarmee de werkende de SVB een volmacht kan verlenen.

Daarnaast dient meer specifieke informatie te worden overgelegd, op basis waarvan kan worden beoordeeld of de werkende voldoet aan de voorwaarden voor het recht op een tegemoetkoming. Te denken valt hierbij aan informatie over de aandoening en over de blootstelling tijdens het arbeidsverleden, om vast te kunnen stellen of het aannemelijk is dat deze aandoening is veroorzaakt door blootstelling aan gevaarlijke stoffen tijdens het verrichten van arbeid als werkende. Op zowel de website van de SVB als het IAS wordt nadere informatie opgenomen over de bewijsstukken die in dit kader van de werkende worden verlangd.

In de situatie dat een werkende een schadevergoeding ontvangt van zijn voormalige werkgever of opdrachtgever nadat de tegemoetkoming is uitbetaald, geldt dat de ontvanger verplicht is dit onverwijld te melden aan de SVB en dat hij afhankelijk van de hoogte van de ontvangen schadevergoeding de tegemoetkoming geheel of gedeeltelijk dient terug te betalen aan de SVB.

5.2.1 Regeldrukkosten

Uit de ervaringen met de bestaande regelingen blijkt dat een deel van de aanvragen worden afgewezen. De verwachting is dat er 3500 aanvragen worden gedaan voor een tegemoetkoming, waarvan er 2500 daadwerkelijk worden toegekend. De aanvraag voor een tegemoetkoming kost circa 30 minuten. Het blootstellingsonderzoek duurt circa 1 uur. Uitgaand van een uurtarief van burgers van 15 euro per uur betekent dit dat de totale regeldrukkosten voor burgers 78.750 euro bedraagt (3500 x 1,5 uur x 15 euro/per uur).

5.2.2 Financiële gevolgen voor het Rijk

De financiële gevolgen voor het Rijk bedragen structureel circa € 64,6 miljoen (prijspeil 2021). Dit bedrag is gebaseerd op 2.500 volledige tegemoetkomingen per jaar (€ 54,6 miljoen), de medische beoordeling ten behoeve van tegemoetkoming (€ 6 miljoen) en uitvoeringskosten (€ 4 miljoen). Omdat de regeling per 1 juli 2022 start is voor 2022 uitgegaan van 1.250 tegemoetkomingen (€ 27,3 miljoen), € 3 miljoen voor de medische beoordeling en € 2,5 miljoen uitvoeringskosten. De middelen voor de regeling zijn toegekend aan SZW ten tijde van de augustusbesluitvorming 2020 en verwerkt in de begroting SZW 2021.¹⁴ In navolging van het advies van de commissie Heerts is besloten in verband hiermee vanaf 2022 de Aof-premie die alle werkgevers betalen, licht te verhogen.

5.3 Onderdeel Comptabiliteitswet 2006, artikel 3.1

Volgens artikel 3.1 van de Comptabiliteitswet 2006 (CW 3.1) dienen alle voorstellen met financiële consequenties een toelichting te bevatten op de doelen, beleidsinstrumenten, doeltreffendheid, doelmatigheid en financiële consequenties. Tevens dienen voorstellen een evaluatieparagraaf te bevatten.

Onderdeel	Toelichting
Nagestreefde doelen	Maatschappelijke erkenning geven aan slachtoffers die een ernstige beroepsziekte hebben opgelopen door blootstelling aan gevaarlijke stoffen tijdens het werk.
Ingezette beleidsinstrument(en)	<p>Introductie van een eenmalige financiële tegemoetkoming van maximaal € 21.847,- aan slachtoffers die een ernstige aandoening hebben opgelopen door blootstelling aan gevaarlijke stoffen op het werk, die zijn vermeld op de bij deze regeling behorende lijst van beroepsziekten (bijlage 1).</p> <p>Dit instrument volgt uit het advies van de commissie Heerts. In het verleden en door de commissie zijn alternatieven bekeken. Deze konden echter niet op draagvlak rekenen.</p>
Financiële gevolgen voor het Rijk	De financiële gevolgen voor het Rijk bedragen structureel circa € 64,6 miljoen (prijspeil 2021). Dit bedrag is gebaseerd op 2.500 volledige tegemoetkomingen per jaar (€ 54,6 miljoen), de medische beoordeling ten behoeve van tegemoetkoming (€ 6 miljoen) en uitvoeringskosten (€ 4 miljoen). Omdat de regeling per 1 juli 2022 start is voor 2022 uitgegaan van 1.250 tegemoetkomingen (€ 27,3 miljoen), € 3 miljoen voor de medische beoordeling en € 2,5 miljoen uitvoeringskosten. De middelen voor de regeling zijn toegekend aan SZW ten tijde van de augustusbesluitvorming 2021 en verwerkt in de begroting SZW 2022.

¹⁴ Tevens zijn er middelen (€ 6 miljoen) toegekend voor het opzetten van een kennisinfrastructuur op het terrein van beroepsziekten. Hoewel er inhoudelijke raakvlakken zijn, maakt deze kennisinfrastructuur geen onderdeel uit van deze regeling.

Financiële gevolgen voor maatschappelijke sectoren – als van toepassing	Niet van toepassing.
Doeltreffendheid	Een publieke financiële tegemoetkoming geeft werkenden die ziek zijn als gevolg van werken met gevaarlijke stoffen maatschappelijke erkenning en een tegemoetkoming in kosten. Deze tegemoetkoming bereikt naar verwachting meer werkenden met een beroepsziekte dan in de huidige situatie via het aansprakelijk stellen van de werkgever of opdrachtgever door het indienen van een schadeclaim. Beroepsziekteclaims horen namelijk tot de meest complexe claims binnen letselschade. De afwikkeling van een beroepsschadeclaim is vaak moeizaam, duurt lang (gemiddeld ongeveer 5,3 jaar), en kost veel geld (tussen €15.000 en €70.000) ¹ . Gevolg is dat veel slachtoffers bij voorbaat afzien van een claim of dat de rechter de claim niet honoreert, waardoor slachtoffers als individu de schade moeten dragen.
Doelmatigheid	De middelen voor de regeling zijn toegekend aan SZW ten tijde van de augustusbesluitvorming 2020 en verwerkt in de begroting SZW 2021. ¹⁵ In navolging van het advies van de commissie Heerts is besloten in verband hiermee vanaf 2022 de Aof-premie die alle werkgevers betalen, licht te verhogen. Het voordeel van financiering via een verhoging van de Aof-premie is dat deze premie een uniform tarief is voor alle werkgevers. Alle werkgevers dragen dan naar rato van hun loonsom bij, ongeacht in welke sector zij actief zijn. Hoewel de uitgaven en de financiering dan publiek geregeld zijn, blijft de verantwoordelijkheid voor gezonde en veilige arbeidsomstandigheden te allen tijde bij de werkgever liggen en draagt de werkgever op indirecte wijze hieraan bij.
Evaluatieparagraaf	Het voorstel zal nog verder worden uitgewerkt (PM).

6. Internetconsultatie

PM

7. Uitvoeringstoets

PM

ARTIKELSGEWIJS

Artikel 1. Begripsbepalingen

Hieronder worden enkele definitiebepalingen van een nadere duiding voorzien.

- *Beroepsziekte en Gevaarlijke stof*: Voor het begrip 'beroepsziekte' en 'gevaarlijke stof' zie paragraaf 2.5 van de toelichting.
- *Deskundigenpanel*: Zie voor de rol van het Deskundigenpanel de paragrafen 2.4 en 2.5 van de toelichting.

¹⁵ Tevens zijn er middelen (€ 6 miljoen) toegekend voor het opzetten van een kennisinfrastructuur op het terrein van beroepsziekten. Hoewel er inhoudelijke raakvlakken zijn, maakt deze kennisinfrastructuur geen onderdeel uit van deze regeling.

- *LEC-SB*: Zie voor de rol van het Landelijk Expertisecentrum Stoffengerelateerde Beroepsziekten, ondergebracht bij het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu paragraaf 2.2 van de toelichting.

- *Nabestaanden*: In bepaalde omstandigheden komt het recht op een tegemoetkoming toe aan de nabestaanden van een werkende met een beroepsziekte (artikel 5 van deze regeling). In deze begripsbepaling is vastgelegd wie als nabestaanden worden aangemerkt. Deze begripsbepaling wordt geacht goed werkbaar te zijn voor de SVB, aangezien deze ook wordt gehanteerd in de TAS-, TNS- en CSE-regelingen.

- *Opdrachtgever, werkgever, werknemer, zelfstandige zonder personeel en werkende*: Met de definities van 'werkgever', 'opdrachtgever', 'werknemer', 'zelfstandige zonder personeel' en 'werkende' die worden gehanteerd in deze regeling is getracht te realiseren dat op relatief eenvoudige wijze worden vastgesteld of de betrokkenen als zodanig kunnen worden aangemerkt. Dit komt de uitvoerbaarheid van de regeling ten goede. Een zzp'er is degene die zonder werknemer, werkgever of opdrachtgever te zijn, voor een natuurlijke persoon of rechtspersoon arbeid in Nederland verricht of heeft verricht krachtens een overeenkomst. Een zelfstandig ondernemer met een of enkele werknemers is dus geen zelfstandige in de zin van deze regeling. Onder werknemer en zzp'er wordt voor de toepassing van deze regeling ook begrepen de ex-werknemer en ex-zzp'ers. Daarnaast komt in de definities tot uiting dat er een band met Nederland moet zijn. Voor het beoordelen van de band met Nederland is van belang dat: a. het moet gaan om in Nederland verrichte arbeid; en b. er sprake is (of was) van een Nederlandse publiekrechtelijke aanstelling dan wel arbeidsovereenkomst of (doorgaans) overeenkomst van opdracht waarop het Nederlands recht van toepassing is (of was). De beoordeling of op de werkrelatie het Nederlands recht van toepassing is of was, moet worden gedaan aan de hand van het internationaal privaatrecht. Omdat werknemers en zzp'ers voor de toepassing van deze regeling verder gelijk worden behandeld, is er uit een oogpunt van eenvoudigheid voor gekozen beide categorieën op te laten gaan in het begrip 'werkende'.

Artikel 2. Arbeid aan, op of in een schip of luchtvaartuig

Dit artikel bepaalt dat aan, op of in een Nederlands schip of luchtvaartuig verrichte arbeid wordt aangemerkt als in Nederland verrichte arbeid.

Artikel 3. Verhouding tot aansprakelijkheid

In dit artikel is expliciet opgenomen dat een tegemoetkoming die op grond van deze regeling wordt verstrekt geen erkenning inhoudt van aansprakelijkheid door de Staat der Nederlanden. Noch zegt dit iets over de aansprakelijkheid van de werkgever of de opdrachtgever.

Artikel 4. Recht op een tegemoetkoming

In dit artikel zijn de voorwaarden opgenomen voor het recht op een tegemoetkoming.

Eerste lid

Op grond van de aanhef geldt allereerst als voorwaarde dat het moet gaan om een werkende, dus een (ex)werknemer of (ex)zelfstandige, bij wie een beroepsziekte in de zin van de regeling is vastgesteld. Gezien de definiëring van de begrippen 'werknemer' en 'zelfstandige zonder personeel' in artikel 1 volgt hieruit reeds de beperking dat het recht op een tegemoetkoming alleen kan bestaan voor werknemers en zelfstandigen die (a) in Nederland arbeid hebben verricht (b) krachtens een Nederlandse publiekrechtelijke aanstelling dan wel een arbeidsovereenkomst of een andere overeenkomst waarop Nederlands recht van toepassing is of was. De vaststelling dat sprake is van een ernstige aandoening of aandoeningen die vermeld is of zijn op de bij deze regeling behorende Lijst beroepsziekten en aannemelijk is dat de aandoening of aandoeningen in overwegende mate het gevolg is of zijn van blootstelling aan één of meer gevaarlijke stoffen, geschiedt door het Deskundigenpanel. Dit oordeel wordt opgenomen in het advies-dossier van het IAS ten behoeve van de SVB (artikel 15 van deze regeling). Zie voor een uitgebreidere toelichting paragraaf 2.5 van de toelichting. Het is primair aan de werkende om daarvoor de nodige bewijsstukken te overleggen. Voor de vaststelling van de aannemelijkheid heeft de werkende op grond van artikel 10, tweede lid, van deze regeling een informatieverplichting. Zie voor een nadere toelichting op deze informatieverplichting de artikelsgewijze toelichting bij dat artikellid.

In de voorwaarde en verplichting die is opgenomen in onderdeel b en het tweede en derde lid komt tot uiting dat het uitgangspunt is dat het vergoeden van de schade de verplichting van de werkgever dan wel opdrachtgever blijft. Onderdeel b bepaalt dat een werkende alleen recht heeft op een tegemoetkoming als hij of zij géén betaling van zijn werkgever(s) of opdrachtgever(s) in verband met de aandoening heeft ontvangen of als deze vergoeding lager was dan € 21.847,-. De vorm van de betaling en de naam die daaraan is toegekend, zijn niet van belang. Elke betaling

waarvan duidelijk is dat die door een werkgever of opdrachtgever is gedaan in verband met de beroepsziekte, kan ervoor zorgen dat er geen recht bestaat op een tegemoetkoming of dat er een bedrag op de tegemoetkoming in mindering wordt gebracht. Het omgekeerde is niet het geval. De tegemoetkoming is een forfaitair bedrag; het staat los van de werkelijke schade. De werkgever c.q. opdrachtgever blijft in geval van aansprakelijkheid gehouden tot betaling van de volledige schadevergoeding. De tegemoetkoming wordt niet beschouwd als een voorschot op de door de werkgever of opdrachtgever eventueel te betalen schadevergoeding.

Hetzelfde speelt bij betaling door de werkgever of opdrachtgever na toekenning van een tegemoetkoming op grond van deze regeling. Voor de volledigheid zij opgemerkt, dat onder een betaling in verband met de beroepsziekte niet is begrepen de reguliere (wettelijke of cao-) verplichting van de werkgever om het loon door te betalen tijdens ziekte of arbeidsongeschiktheid.

Voor de situatie dat (a) de werkende een tegemoetkoming op grond van deze regeling heeft ontvangen en (b) vervolgens alsnog een betaling van de werkgever of opdrachtgever ontvangt in verband met de aandoening, is in het tweede lid vastgelegd dat de werkende gehouden is de tegemoetkoming (geheel of gedeeltelijk) binnen twaalf weken terug te betalen aan de SVB. Als de werkgever of opdrachtgever dit risico verzekerd heeft, kan het ook gaan om een uitkering van de verzekeraar. Indien de van de werkgever of opdrachtgever ontvangen betaling lager is dan de verstrekte tegemoetkoming, gaat de terugbetalingsverplichting niet verder dan het bedrag van de ontvangen betaling. Verder is in dit lid vastgelegd dat de werkende het onverwijld aan de SVB moet melden als hij een betaling heeft ontvangen van de werkgever dan wel opdrachtgever in verband met de aandoening. Indien een werkende dan niet vrijwillig tot terugbetaling overgaat, kan de SVB (een gedeelte van) de verstrekte tegemoetkoming terugvorderen als onverschuldigde betaling (zie artikel 12 van deze regeling).

In het derde lid is bepaald dat de werkende geen recht heeft op een tegemoetkoming als hij een tegemoetkoming of voorschot op grond van de TAS-, TNS of CSE-regeling heeft ontvangen of zolang hij een aanvraagprocedure heeft lopen en er geen sprake is van een onherroepelijk afwijzend besluit. Voor de goede orde zij opgemerkt, dat de Regeling tegemoetkoming werknemers met CSE ziet op werknemers met CSE die een verzoek tot diagnose hebben ingediend voor 1 september 2020, wat later heeft geleid tot een diagnose (artikel 9 van die regeling). Gaat het om nieuwe gevallen van CSE, dan kan wel een aanvraag om een tegemoetkoming worden ingediend. Met dit artikel wordt bereikt dat werkenden niet twee keer een tegemoetkoming ontvangen in verband met een stoffengerelateerde beroepsziekte.

Artikel 5. Recht op tegemoetkoming nabestaanden

In dit artikel is vastgelegd dat bij overlijden van de werkende onder omstandigheden de nabestaanden van de werkende recht kunnen hebben op een tegemoetkoming. Dit is het geval in de situatie dat een werkende overlijdt voordat door de SVB is besloten op een door hem ingediende aanvraag en de werkende recht zou hebben gehad op een tegemoetkoming. Indien het recht op een tegemoetkoming overgaat op de nabestaanden, hebben de nabestaanden, indien zij de aanvraag doorzetten, een informatie- en medewerkingsverplichting om vast te kunnen stellen of de werkende recht op een tegemoetkoming zou hebben gehad, en of hij in verband met de beroepsziekte een schadevergoeding, in welke vorm dan ook, heeft gehad van de werkgever of opdrachtgever of een verzoek heeft ingediend, waarop nog niet onherroepelijk is beslist.

Artikel 6. Beperking recht op tegemoetkoming

Dit artikel voorziet in een beperking in het recht op een tegemoetkoming voor de situatie waarin een werkende bij wie een beroepsziekte is vastgesteld tevens tijdens het voor zijn in Nederland gevestigde werkgever of opdrachtgever verrichten van arbeid *buiten* Nederland is blootgesteld aan een gevaarlijke stof en in verband daarmee een betaling van deze werkgever of de opdrachtgever heeft ontvangen. Het wordt niet opportuun geacht dat een werkende recht heeft op een (volledige) tegemoetkoming op grond van deze regeling, indien hij (a) in verband met de buitenlandse arbeid reeds een betaling heeft ontvangen en (b) deze betaling op grond van artikel 4, eerste lid, van deze regeling in aanmerking zou zijn genomen als het een betaling was in verband met in Nederland verrichte arbeid. Aangezien een werkende ook in deze gevallen reeds langs de reguliere weg via een financiële vergoeding erkenning van de aandoening heeft gekregen, wordt een (volledige) tegemoetkoming vanuit de overheid niet noodzakelijk geacht. Voor de volledigheid zij opgemerkt, dat onder een betaling in verband met de aandoening niet is begrepen de reguliere (wettelijke of cao-) verplichting van de werkgever om het loon door te betalen tijdens ziekte of arbeidsongeschiktheid. Verder vallen uitkeringen die de werkende ontvangt van een buitenlandse overheidsinstelling of buitenlands fonds in verband met ziekte of arbeidsongeschiktheid (in Nederland de WIA), er ook niet onder. Dit is geen werkgever dan wel opdrachtgever.

Artikel 7. Tegemoetkoming

In het eerste lid is vastgelegd dat de hoogte van de tegemoetkoming € 21.847,- bedraagt. Er is gekozen voor een forfaitair bedrag. Dit sluit aan bij het doel van dit bedrag. De tegemoetkoming is immers niet bedoeld als schadeloosstelling voor specifieke kosten. Zoals volgt uit artikel 4 van deze regeling hoeft een werkende voor het recht op een tegemoetkoming en de hoogte hiervan ook niet te stellen of aannemelijk te maken dat er daadwerkelijk sprake is van schade. In het tweede en derde lid zijn regels vastgelegd voor de situatie waarin een werkende reeds bedragen van een of meer werkgevers dan wel opdrachtgevers heeft ontvangen vanwege het feit dat bij de werkende een beroepsziekte is vastgesteld. Uitgangspunt is dat dergelijke bedragen in mindering worden gebracht op de tegemoetkoming. Bij het berekenen hiervan wordt uitgegaan van nettobedragen. Het is van belang dit expliciet vast te leggen, omdat over een tegemoetkoming op grond van deze regeling geen belasting ingevolge de Wet inkomstenbelasting 2001 is verschuldigd en ook geen premies voor de volksverzekering (zie ook paragraaf 2.3 van de toelichting), maar van werkgevers dan wel opdrachtgevers ontvangen bedragen wel onderworpen kunnen zijn (geweest) aan de heffing van belasting en premies.

Artikel 8. Aanvraag tegemoetkoming

In dit artikel (en de artikelen 15 en 16) is de taakverdeling in kader van de samenwerking tussen de SVB en het IAS nader uitgewerkt.

Het eerste lid bepaalt dat het vaststellen of recht bestaat op een tegemoetkoming geschiedt op aanvraag. Uitgangspunt is dat de aanvraag wordt ingediend door de betreffende werkende zelf. Daartoe is het behandelproces zo eenvoudig mogelijk gehouden. De vaststelling van het recht op een tegemoetkoming geschiedt door de SVB (tweede lid). De aanvraag moet op grond van het eerste lid worden ingediend bij de SVB middels een aanvraagformulier. De aanvrager dient dit formulier ook te gebruiken als hij niet (direct) alle relevante informatie kan meesturen (bijvoorbeeld omdat er nog een medisch onderzoek loopt dat aanvullende relevante informatie kan of mogelijk zal opleveren). Dergelijke informatie dient de werkende na te zenden.

Het IAS bereidt vervolgens het dossier en advies voor en schakelt via het bureau LEC-SB het Deskundigenpanel in om vast te stellen of sprake is van een ernstige aandoening of aandoeningen die vermeld is of zijn op de bij deze regeling behorende Lijst beroepsziekten en aannemelijk is dat de aandoening of aandoeningen in overwegende mate het gevolg is of zijn van blootstelling aan één of meer gevaarlijke stoffen (artikel 15, tweede lid).

Het derde lid geeft de SVB de mogelijkheid om in bijzondere gevallen van deze procedure af te wijken.

Artikel 9. Overlijden na aanvraag tegemoetkoming

Het eerste lid regelt dat na het overlijden van de werkende de behandeling van de aanvraag automatisch wordt voortgezet ten behoeve van de nabestaanden, tenzij de nabestaanden schriftelijk hebben aangegeven daaraan geen behoefte te hebben. Artikel 8, derde lid, is hier ook van toepassing. Indien er meer dan één nabestaande is, dienen de nabestaanden, op grond van het tweede lid, één persoon uit hun midden een volmacht te verlenen om de verdere behandeling van de aanvraag mogelijk te maken. Hierdoor is voor het IAS en de SVB helder op wie de medewerkingsplicht rust, aan wie de beslissing moet worden gezonden en aan wie uitbetaling moet geschieden.

Artikel 10. Informatieverplichtingen aanvraag tegemoetkoming

De vaststelling van het recht op een tegemoetkoming geschiedt zoals aangegeven op aanvraag. In het eerste lid is geregeld dat de werkende verplicht is de informatie aan te leveren die noodzakelijk is voor de beoordeling van de aanvraag voor een tegemoetkoming. In dit lid is gespecificeerd dat een werkende in ieder geval de bewijsstukken moet overleggen die noodzakelijk zijn zodat kan worden vastgesteld dat hij lijdt aan een aandoening die is te kwalificeren als beroepsziekte. De informatieverplichting uit het tweede lid heeft onder meer betrekking op de voorwaarde dat de werkende aannemelijk maakt dat de ernstige aandoening in overwegende mate is veroorzaakt door blootstelling aan een gevaarlijke stof tijdens het verrichten van arbeid als werkende. Hiertoe dient de werkende verschillende gegevens te overleggen over zijn of haar arbeidsverleden.

Ter zake van de bewijsvoering wordt aangesloten bij de praktijk zoals die thans bestaat bij de uitvoering van de TAS-, TNS- en CSE-regelingen. Uitgangspunt is dat de werkende verschillende stukken ter onderbouwing van het arbeidsverleden overlegt, zoals werkbrieven, getuigschriften en arbeidsovereenkomsten, dan wel overeenkomsten van opdracht of arbeid. Een eigen verklaring van de werkende over het arbeidsverleden kan onder omstandigheden – bij het volledig ontbreken van nadere bewijsstukken – toereikend zijn, mits het IAS en de SVB de inhoud ervan gedegen hebben

onderzocht en die aannemelijk achten. Deze verklaring moet ten minste een volledige omschrijving omvatten van de relevante arbeidsgeschiedenis en de arbeid. Meer specifiek kan worden gedacht aan het in beeld brengen van de functies waarin een werkende werkzaam is geweest en is blootgesteld aan een gevaarlijke stof, de periode waarin de betreffende functie is uitgeoefend, de arbeidsomstandigheden, de verrichte taken en de arbeid, de aard van de arbeidsverhouding, de plaats waar de arbeid is verricht (in Nederland of daarbuiten), de identiteit van de werkgever(s) dan wel opdrachtgevers c.q. rechtsopvolgers en de wijze waarop de blootstelling aan de gevaarlijke stof heeft plaatsgevonden. Daarna wordt door het IAS advies uitgebracht aan de SVB, op basis van de kwalificaties door het Deskundigenpanel, waarna de SVB ter zake een besluit neemt.

Het IAS kan de werkende ondersteunen bij het in beeld brengen van het (relevante) arbeidsverleden. In dat kader kunnen ook gesprekken plaats vinden met (ex-)collega's van de aanvrager, zijn werkgever of zijn opdrachtgever. Voor de goede orde zij opgemerkt, dat deze personen niet verplicht zijn hieraan mee te werken. Als een aandoening meer complexer is of er is een complexere relatie tussen de aandoening en de blootstelling aan één of meer gevaarlijke stoffen, en de ontvangen medische informatie onvoldoende uitsluitel biedt om vast te kunnen stellen of de aandoening een beroepsziekte betreft, vindt bovendien een aanvullend medisch- en/of blootstellingsonderzoek plaats door experts, aangedragen door het bureau LEC-SB. Het IAS moet voorts bij de advisering aan de SVB met betrekking tot het recht op een tegemoetkoming het Deskundigenpanel inschakelen om te laten vaststellen of sprake is van een ernstige aandoening of aandoeningen die vermeld is of zijn op de bij deze regeling behorende Lijst beroepsziekten en waarvan aannemelijk is dat de aandoening dan wel aandoeningen in overwegende mate het gevolg is of zijn van blootstelling aan één of meer gevaarlijke stoffen. Dat is niet nodig indien er kennelijk geen recht op een tegemoetkoming bestaat. Bijvoorbeeld wanneer de aandoening niet op de Lijst beroepsziekten staat vermeld; wanneer de werkende reeds of nadien van zijn werkgever of opdrachtgever een betaling in verband met de aandoening heeft ontvangen waarvan het bedrag evenveel of meer bedraagt dan de tegemoetkoming; of indien de werkende ondanks herhaalde verzoeken van de SVB, het IAS of door het IAS ingeschakelde derden niet de voor de toekenning van een tegemoetkoming benodigde informatie aanlevert noch meewerkt aan de procedure betreffende het machtigen van de SVB of het IAS om namens de aanvrager de vereiste informatie op te vragen.

Het derde lid betreft een extra informatieverplichting en medewerkingsverplichting richting SVB en het IAS voor de werkende voor zover dat redelijkerwijs noodzakelijk is voor de uitvoering van deze regeling. In dit verband zij nogmaals opgemerkt dat bij de advisering en uitvoering gehandeld moet worden met inachtneming van de kaders uit de Algemene verordening gegevensbescherming. Dit betekent dat de aanvrager het IAS en de SVB een machtiging dient te verstrekken voor het gebruiken en verwerken van zijn persoons- (in voorkomend geval medische) gegevens. Op grond van het vierde lid gelden de informatieverplichtingen en medewerkingsverplichting ook ten aanzien van de nabestaanden, indien bij overlijden van de werkende de aanvraag ten behoeve van de nabestaanden wordt voortgezet.

Artikel 11. Uitbetaling

De SVB is belast met de uitbetaling van de tegemoetkoming aan de werkende of nabestaande. De SVB gaat wanneer is vastgesteld dat recht bestaat op een tegemoetkoming, zo spoedig mogelijk tot uitbetaling over.

Artikel 12. Herziening, intrekking en terugvordering

In dit artikel is vastgelegd wanneer de SVB overgaat tot herziening, intrekking en terugvordering van een toegekende tegemoetkoming. Uitgangspunt op grond van het eerste lid is dat de SVB tot herziening of intrekking van een besluit tot toekenning van een tegemoetkoming overgaat indien een tegemoetkoming ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend. Dit kan allereerst het geval zijn indien de werkende (of de nabestaande) na ontvangst van de tegemoetkoming alsnog een betaling heeft ontvangen waarmee rekening zou zijn gehouden bij het vaststellen van het recht op de tegemoetkoming (onderdeel a). Voorts kan dit het geval zijn indien de werkende (of de nabestaande) een verplichting uit de regeling niet of niet behoorlijk is nagekomen en dit heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van de tegemoetkoming (onderdeel b). Op grond van het derde lid wordt hetgeen vanwege de herziening of intrekking (of anderszins) onverschuldigd is betaald teruggevorderd. Indien de werkende op het moment van herziening of intrekking is overleden, wordt de tegemoetkoming teruggevorderd van de nabestaande of nabestaanden. Indien artikel 9 (overname aanvraag door nabestaanden) toepassing heeft gevonden, wordt teruggevorderd van de gevolmachtigde nabestaande, bedoeld in artikel 9, tweede lid.

Het derde lid voorziet in een uitzonderingsmogelijkheid. De SVB hoeft niet tot herziening, intrekking of terugvordering over te gaan, indien er dringende redenen aanwezig zijn. Wanneer hiervan sprake is, staat per individueel geval ter beoordeling van de SVB. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat het begrip dringende redenen hier dezelfde betekenis heeft als in andere regelingen die door de SVB worden uitgevoerd, zoals de Algemene Kinderbijslagwet (artikel 24, vijfde lid), de Algemene Ouderdomswet (artikel 24, vijfde lid), de Algemene nabestaandenwet (artikel 53, vijfde lid) en de Regeling tegemoetkoming asbestslachtoffers 2014 (artikel 18, derde lid).

Artikel 13. Indexering van bedragen

Op grond van dit artikel wordt het in deze regeling vermelde bedrag eenmaal per jaar geïndexeerd. Deze indexering gebeurt aan de hand van de indexering van het wettelijk minimumloon in het voorgaande kalenderjaar. Indexering van het wettelijk minimumloon gebeurt per 1 januari en per 1 juli, op basis van de contractloonontwikkeling. Voor deze regeling is gekozen om de vermelde tegemoetkoming per 1 januari van elk jaar te indexeren aan de hand van de minimumloonontwikkeling in de periode tussen 1 juli van twee kalenderjaren daarvoor en 1 juli van het voorgaande kalenderjaar. De gewijzigde hoogte van de tegemoetkoming wordt voor het eind van elk kalenderjaar bekendgemaakt in de Staatscourant.

Artikel 14. Uitvoeringsorgaan

De SVB is belast met de algehele uitvoering van deze regeling. De SVB besluit op aanvraag van de werkende over het toe- of afwijzen van een tegemoetkoming (artikelen 8, eerste lid, en 15, derde lid). De SVB gaat in voorkomend geval over tot herziening, intrekking van het tegemoetkomingsbesluit en tot terugvordering van het uitbetaalde bedrag (artikel 12). Dit betreft zelfstandige beschikkingen waartegen bezwaar en beroep openstaat. Uitgangspunt op grond van artikel 4:13 van de Algemene wet bestuursrecht is dat de SVB binnen een redelijke termijn een besluit neemt. Tot slot verzorgt de SVB de betaling aan het IAS van de vergoeding voor de door het IAS aan de SVB uitgebrachte adviezen (artikel 16).

Artikel 15. Rol IAS, LEC-SB en Deskundigenpanel bij advisering

Het IAS begeleidt de werkende bij de indiening van zijn aanvraag om de tegemoetkoming en bereidt de dossiervorming voor. Zodra het IAS alle benodigde gegevens beschikbaar heeft voor een beoordeling door het Deskundigenpanel, vraagt het IAS het bureau LEC-SB er zorg voor te dragen dat het Deskundigenpanel vaststelt of sprake is van een ernstige aandoening of aandoeningen die vermeld is of zijn op de bij deze regeling behorende Lijst beroepsziekten en aannemelijk is dat de aandoening of aandoeningen in overwegende mate het gevolg is of zijn van blootstelling aan één of meer gevaarlijke stoffen. Tegelijkertijd beoordeelt het IAS op basis van de door de werkende verstrekte gegevens of er geen sprake is van een formele afwijzingsgrond, zoals het hebben ontvangen van een hogere schadevergoeding van de werkgever of opdrachtgever of de niet-nakoming van de verplichtingen op grond van deze regeling (zie artikel 15, eerste lid). Het Deskundigenpanel bestaat uit PM kamers met een voorzitter en PM leden, die geen functies of nevenfuncties vervullen, die kunnen conflicteren met onafhankelijke en onpartijdige advisering, noch binnen twee jaar voorafgaand aan het lidmaatschap van het Deskundigenpanel hebben vervuld (tweede en derde lid). Het Deskundigenpanel, maakt onderdeel uit van het bureau LEC-SB, dat is ondergebracht bij het RIVM. Het IAS doet het afgeronde dossier en zijn advies vervolgens toekomen aan de SVB die de beslissing ter zake neemt.

De SVB stelt in overleg met het IAS en het bureau LEC-SB de criteria vast waaraan dit dossier en advies moeten voldoen en de termijn waarbinnen het wordt verwacht. Dit wordt vastgelegd in een tussen de SVB en het IAS te sluiten samenwerkingsovereenkomst. Zie voor een nadere toelichting op de taak van het IAS paragraaf 2.4 van de toelichting.

Het bureau LEC-SB heeft tot taak het ondersteunen van het Deskundigenpanel. Daarnaast draagt het de experts aan, die bij een meer complexere aandoening of een complexere relatie tussen de aandoening en de blootstelling aan één of meer gevaarlijke stoffen een aanvullende medisch- en/of blootstellingsonderzoek kunnen uitvoeren om vast te kunnen stellen of de aandoening een beroepsziekte kan betreffen. Verder heeft het bureau LEC-SB de taak om de in bijlage 1 opgenomen lijst beroepsziekten te onderhouden en te adviseren over mogelijke uitbreidingen van deze lijst.

Het IAS kan zich bij de uitoefening van zijn taken laten ondersteunen door derden. De informatieverplichtingen van artikel 10 gelden ook tegenover die door het IAS ingeschakelde derde. Bij inschakeling van een derde waarborgt het IAS in een met die derde te sluiten overeenkomst de voortgang, kwaliteit en het vertrouwelijke karakter van de ondersteunende werkzaamheden. Het IAS blijft volledig verantwoordelijk voor de door de derde verrichte ondersteunende werkzaamheden (vijfde lid). De tussen het IAS en de ingeschakelde derde te maken afspraken over

de vergoeding voor de ondersteunende werkzaamheden zijn tevens onderwerp van de samenwerkingsovereenkomst tussen de SVB en het IAS (artikel 16, eerste lid, onder f). De bekostiging van deze vergoeding door het Ministerie van SZW loopt via de SVB (artikel 16, eerste lid, onderdelen d en e).

Artikel 16. Samenwerkingsovereenkomst tussen de SVB en het IAS en werkafspraken tussen de SVB, het IAS en het LEC-SB

Voor een goede uitvoering van deze regeling is een goede samenwerking tussen de SVB en het IAS en het IAS en het Deskundigenpanel van groot belang. Met het oog hierop zijn de SVB en het IAS op grond van het eerste lid verplicht een samenwerkingsovereenkomst te sluiten met daarin afspraken over de samenwerking en werkwijze bij de uitvoering van deze regeling. In dit eerste lid is vastgelegd welke afspraken ten minste in de overeenkomsten moeten worden vastgelegd. Dit betreft onder meer de indiening bij de SVB door het IAS van de begroting, die ten grondslag ligt aan de vergoedingen voor de advisering door het IAS en de werkzaamheden van door het IAS in te schakelen derden. Zie ook de toelichting bij de artikelen 17 tot en met 19.

Het IAS en het LEC-SB maken op grond van het tweede lid werkafspraken over de samenwerking en werkwijze bij de advisering van deze regeling, zulks in samenspraak met de SVB.

Artikelen 17 tot en met 19. Financiering

In deze artikelen zijn regels gesteld over de financiering van deze regeling. De uitkeringslasten- en kosten die uit deze regeling voortvloeien worden gefinancierd uit een bijdrage ten laste van de rijksbegroting. De SVB zorgt als uitvoerder van deze regeling voor het beheer en de administratie van de financiële middelen. Dit omvat ook de vergoeding voor de advisering door het IAS en de werkzaamheden van door het IAS ingeschakelde derden. De kosten van het Deskundigenpanel maken hier geen deel van uit. Die worden gefinancierd vanuit de rechtstreekse bekostiging van het LEC-SB.

Daartoe wordt op grond van artikel 17 jaarlijks vóór 1 oktober bij de Minister van SZW een opgave ingediend van het totaalbedrag van de geraamde baten en lasten. In artikel 18 is vastgelegd dat de minister naar aanleiding van de opgegeven lasten door de SVB een bepaald bedrag moet storten op de rekening-courant, bedoeld in artikel 5.16, onderdeel a, van de Regeling Wfsv. De afrekening vindt op grond van artikel 19 plaats via de jaarrekening. Op basis van de uitvoeringstoets van deze regeling in 2021 wordt met een toekenningsbrief in 2022 van SZW voor deze regeling, voorzien in dekking van de uitgaven door de SVB voor de tegemoetkomingen vanaf 1 juli 2022 en voor uitvoeringskosten die al in 2021 en de eerste helft van 2022 zijn gemaakt.

Artikel 20. Wijziging Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ

In de Participatiewet bestaat de mogelijkheid uitkeringen en vergoedingen voor immateriële schade bij ministeriële regeling niet tot de middelen te rekenen (artikel 31, tweede lid, onder I, van de Participatiewet). Bij de tegemoetkoming die op grond van deze regeling wordt toegekend, wordt het wenselijk geacht om van deze mogelijkheid gebruik te maken. Daarom is de tegemoetkoming die op grond van deze regeling kan worden toegekend, toegevoegd aan de opsomming in artikel 7 van de Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ. Dit leidt ertoe dat uniform met de tegemoetkoming wordt omgegaan en elke bijstandsgerechtigde die een dergelijke tegemoetkoming ontvangt door gemeenten op dezelfde wijze wordt behandeld. Ook wordt hiermee mogelijk gemaakt dat bij het ontvangen van de tegemoetkoming bijstandsgerechtigden in dezelfde positie komen te verkeren als niet-bijstandsgerechtigden, doordat de tegemoetkoming geen gevolgen heeft voor de hoogte van de uitkering.

Artikel 21. Evaluatie

Zie hiervoor paragraaf 4 van de toelichting.

Artikelen 22 en 23. Inwerkingtreding en Citeertitel

Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 juli 2022.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

A.D. Wiersma